

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-4-37 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 17-28/462-201
Karar Tarihi : 07.09.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN
Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Fatma ATAÇ, Cemal Ökmen YÜCEL, Mehmet Yavuz GÜNER

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Ödeme ve Elektronik Para Derneği
Temsilcisi: Av. Dr. Ayşe Çiğdem AYÖZGER
Maslak 42 A 11/11, 34398 Maslak, Sarıyer, İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
Nispetiye Mah. Aytar Cad. No: 2 Beşiktaş Levent 34340, İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin, "Bonus Kredi Kartı Programı" çerçevesinde gerçekleştirdiği uygulama ve eylemler ile aynı piyasada faaliyet gösteren ödeme kuruluşları aleyhine rekabeti kısıtlayarak 4054 sayılı Kanunun 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının 27.06.2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymetler Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun (6493 sayılı Kanun) kapsamında faaliyet gösterdiği,
- Ödeme hizmeti sunan kuruluşların üye işyeri edinilmesi pazarında bankalar ile yatay seviyede rekabet halinde olduğu, bankalar daha büyük hacimli firmalara hizmet sunma eğiliminde iken daha düşük ölçekli firmaların finansal ihtiyaçlarının ödeme ve elektronik para kuruluşları tarafından sağlanabildiği,
- Bankalararası işbirlikleri sayesinde kredi kartı programlarının hayata geçirildiği, böylelikle büyük ölçekli bankaların oluşturduğu bu platformların çatısı altında pek çok küçük ölçekli bankanın bir araya geldiği, bu programların hem tüketicilere hem de üye iş yerlerine çeşitli avantajlar sağladığı, piyasadaki rekabetin bankaların tek kendi kredi kartları çerçevesinde değil bu programlar üzerinden geliştiği, kredi kartı programlarının tüketicilere sunduğu en önemli avantajın ve rekabetçi unsurun taksitler olduğu, kredi kartı ile gerçekleştirilen taksitli satışın kredi kartlı toplam satışlara oranının %70 seviyesinde olduğu,
- Ödeme hizmeti sunan kuruluşların üye işyerlerine taksitli satış imkânı sunabilmelerinin tek yolunun bankalardan, kredi kartı programı kapsamında, POS temin edilmesi olduğu, POS temininin ilgili pazara girişte zorunlu bir unsur teşkil ettiği,

- Sektörde en çok tercih edilen kredi kartının Bonus olduğu, Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin (GARANTİ) "taksit imkânı sunan POS temin etme pazarında" %90'a yakın penetrasyonunun bulunduğu, Bonus markasının sahip olduğu sayısal üstünlük nedeniyle Bonus kredi kartı program ortaklığı pazarına girişin ödeme kuruluşlarının faaliyetlerine devam etmeleri için gerekli olduğu, ancak GARANTİ'nin POS taleplerine cevap vermeyerek süreci sürüncemede bıraktığı ve bu nedenle POS temininin gerçekleşmediği, ayrıca GARANTİ'nin POS taleplerine cevap vermediği gibi Bonus programına dâhil diğer bankaların da ödeme kuruluşlarına POS vermesini engellediği,
- Diğer yandan taksitli POS temininin GARANTİ ile ödeme kuruluşları arasında bir alt pazar-üst pazar ilişkisi oluşturduğu, ödeme hizmeti sunan kuruluşların en büyük gider kalemlerinin taksitli POS'lar için ödenen komisyonlar olduğu, üye işyerlerine taksitli POS hizmeti sunabilen ödeme kuruluşları açısından GARANTİ'nin yüksek komisyonlar talep ederek rekabeti engellediği, öyle ki GARANTİ tarafından belirlenen komisyon oranlarının Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) belirlediği takas komisyonu oranlarına kıyasla 5-6 kat daha fazla olduğu,
- Ayrıca GARANTİ'nin 30 gün blokeli hesap gibi ürünleri ile üye işyerlerine %0 komisyonlu POS teklifi sunarak bankacılık hizmetlerinden kaynaklanan avantajlarını, benzer teklifleri sunması kanunen mümkün olmayan, ödeme kuruluşlarını pazar dışına itmek için kullandığı,
- Belirtilen uygulamaların GARANTİ ile diğer Bonus üyesi bankalar arasında gerçekleştirilen ve Rekabet Kurulunun (Kurul) muafiyet denetimine tabi sözleşmelerden kaynaklanabileceği ancak Ödeme ve Elektronik Para Derneği (ÖDED) olarak sözleşmelerin içeriklerine vakıf olmadıkları, GARANTİ'nin uygulamalarının Kurul tarafından verilen muafiyet kararlarını aşar nitelikte olduğu, ilgili kararlarda üye işyeri edinilmesi konusunda bir sınırlama getirilmediği ifade edilmesine karşın ödeme kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesine yönelik durumun tam tersi olduğu ve platform üyesi bankalar tarafından ödeme kuruluşlarının piyasaya girişinin engellendiği,

ifade edilerek GARANTİ hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. ve 6. maddelerini ihlal etmesi nedeniyle soruşturma açılması, aynı Kanun'un 9. maddesi çerçevesinde tedbir uygulanması, Bonus program ortaklığına ilişkin olarak verilmiş muafiyet kararlarının Kanun'un 13. maddesi uyarınca yeniden değerlendirilmesi ve muafiyet kapsamında ödeme hizmeti kuruluşlarına eşit davranılması şartının getirilmesi talep edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 13.03.2017 tarih ve 1715 sayı ve 08.06.2017 tarih ve 4035 sayı ile giren başvurunun konusu iddialara yönelik olarak hazırlanan 10.07.2017 tarihli ve 2017-4-037/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Kurul'un 13.07.2017 tarihli toplantısında görüşülmüş ve iddialara yönelik olarak önaraştırma yapılmasına 17-22/357-M sayı ile karar verilmiştir.
- (4) Şikâyetçi vekili tarafından 13.06.2017 tarihli ve 4177 sayılı evrak ile Kurumumuza iletilen bir CD ile GARANTİ Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdürü (.....)'in katıldığı "İstanbul TALKS Fintech 2017" adlı panelde ÖDED Üye Kuruluşlarından İyzico Ödeme Hizmetleri A.Ş.'nin (İYZİCO) GARANTİ'nin rakibi olduğunu ifade ettiği bir video kaydı sunulmuştur.

- (5) Önaraştırma kapsamında, 19.07.2017 tarihinde GARANTİ ve bünyesindeki Garanti Ödeme Sistemleri A.Ş. (GÖSAŞ) merkezi ve Eğitim Merkezi'nde yerinde incelemede bulunulmuş, 01.08.2017 tarihinde Akbank T.A.Ş. (AKBANK), ING Bank A.Ş. (ING BANK) ve Türk Ekonomi Bankası A.Ş. (TEB) yetkilileri ile Kurum'un İstanbul İrtibat Ofisinde görüşmeler gerçekleştirilmiş ve teşebbüslerden bilgi ve belge talep edilmiştir.
- (6) Ayrıca ilgili dosya kapsamında 03.08.2017 tarih ve 9962 sayılı yazı ile Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'den (YAPI KREDİ), 9970 sayılı yazı ile Türkiye İş Bankası A.Ş.'den (İŞ BANKASI), 9960 sayılı yazı ile Finansbank A.Ş.'den (FİNANSBANK), 9969 sayılı yazı ile HSBC Bank A.Ş.'den (HSBC), 9966 sayılı yazı ile Türkiye Halk Bankası A.Ş.'den (HALKBANK), 9971 sayılı yazı ile Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O (VAKIFBANK), Anadolubank A.Ş. (ANADOLUBANK), Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (ALBARAKA), T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (ZİRAAT), Odea Bank A.Ş. (ODEABANK), Citibank A.Ş. (CITIBANK), DenizBank A.Ş. (DENİZBANK), Şekerbank T.A.Ş. (ŞEKERBANK), Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. (TFKB), Burgan Bank A.Ş. (BURGAN BANK), Alternatifbank A.Ş. (ALTERNATİFBANK), ICBC Turkey Bank A.Ş. (ICBC), Fibabanka A.Ş.'den (FİBABANKA) bilgi ve belge talep edilmiştir.
- (7) GARANTİ'nin cevapları 02.08.2017 tarih ve 5588 sayılı, 17.08.2017 tarih ve 5948 sayılı, 17.08.2017 tarih ve 5958 sayılı; ING BANK'ın cevabı 09.08.2017 tarihli ve 5743 sayılı; AKBANK'ın cevabı 10.08.2017 tarihli ve 5758 sayılı; ZİRAAT'ın cevabı 10.08.2017 tarih ve 5773 sayılı; ICBC'nin cevabı 11.08.2017 tarih ve 5777 sayılı; ALTERNATİFBANK'ın cevabı 11.08.2017 tarih ve 5781 sayılı; ANADOLUBANK'ın cevabı 11.08.2017 tarih ve 5780 sayılı; ODEABANK'ın cevabı 11.08.2017 tarih ve 5783 sayılı; DENİZBANK'ın cevabı 11.08.2017 tarih ve 5786 sayılı; TEB'in cevapları 11.08.2017 tarih ve 5788 sayılı, 17.08.2017 tarih ve 5956, 5961, 5962 sayılı; YAPI KREDİ'nin cevabı 11.08.2017 tarih ve 5805 sayılı; FİNANSBANK'ın cevabı 14.08.2017 tarih ve 5817 sayılı; VAKIFBANK'ın cevabı 14.08.2017 tarih ve 5821 sayılı; ALBARAKA'nın cevabı 14.08.2017 tarih ve 5843 sayılı; İŞ BANKASI'nın cevabı 14.08.2017 tarih ve 5846 sayılı; BURGANBANK'ın cevapları 14.08.2018 tarih ve 5849 sayılı, 17.08.2017 tarih ve 5953, 5955 sayılı; CITIBANK'ın cevabı 15.08.2017 tarih ve 5877 sayılı; TFKB'nin cevabı 15.08.2017 tarih ve 5884 sayılı; HALKBANK'nın cevabı 16.08.2017 tarih ve 5914 sayılı; HSBC'nin cevabı 17.08.2017 tarih ve 5954 sayılı; FİBABANKA'nın cevabı 17.08.2017 tarih ve 5957 sayılı; ŞEKERBANK'ın cevabı 17.08.2017 tarih ve 5959 sayılı yazılarla Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Son olarak şikâyetçi vekili tarafından e-posta yoluyla iletilen bilgi ve belgeler 14.08.2017 tarih ve 5818 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (8) 17-22/357-M sayılı karar uyarınca düzenlenen 17.08.2017 tarih ve 2017-4-037/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (9) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; GARANTİ'nin Bonus platform bankaları ile imzaladığı Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'nde yer alan alt lisanslama yasağına ilişkin dosya konusu iddialara yönelik olarak;
- 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine ilişkin olarak Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'nde bulunan ve 6493 sayılı Kanun'un 14. maddesi kapsamında faaliyet gösteren ödeme kuruluşlarının Bonus platform üyesi bankalarla anlaşmak suretiyle Bonus platformuna erişimlerini yasaklayan hükümler nedeniyle anılan sözleşmelerin Kanun'un 5. maddesinin (b), (c) ve (d) bendinde yer alan koşulları karşılamadığı,
 - Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesinin (a) bendi uyarınca ilgili Kurul kararları ile Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'ne tanınmış olan bireysel muafiyetlerin yürürlükteki sözleşmeler bakımından geri alınması gerektiği,

- Bununla birlikte, yürürlükte olan Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'nde yer alan ve 6493 sayılı Kanun'un 14. maddesi kapsamında faaliyet gösteren ödeme kuruluşlarının Bonus platform üyesi bankalarla anlaşmak suretiyle Bonus platformuna erişimlerini yasaklayan hükümlerin sözleşmelerden kaldırılması ve tadil edilmiş yeni sözleşmelerin kararın tebliğinden itibaren 2 ay içinde Rekabet Kurumuna tevsiki halinde anılan sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyetten faydalabileceği,
- 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesine ilişkin olarak, GARANTİ'nin dosya kapsamında tanımlanan ilgili pazarlarda hâkim durumda bulunmadığı ve bu kapsamda Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediği ve bu çerçevede teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığından önaraştırma konusu şikâyetlerin bu bakımdan reddedilmesi gerektiği

belirtilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Teşebbüs: Türkiye Garanti Bankası A.Ş.

- (10) GARANTİ, 1946 yılında kurulmuş, bankacılık ve finans sektöründe faaliyet gösteren özel sermayeli bir mevduat bankasıdır. 30.06.2017 tarihi itibarıyla konsolide aktif büyüklüğü 335,9 milyar TL'dir. GARANTİ kurumsal, ticari, KOBİ, ödeme sistemleri, özel, bireysel ve yatırım bankacılığı dâhil olmak üzere bankacılık sektörünün çeşitli iş kollarında faaliyet göstermektedir. GARANTİ'nin %49,85 oranındaki hissesi BBVA'ya (BANCO BILBAO VIZCAYA ARGENTARIA, S.A.), %50,15 oranındaki hissesi diğer ortaklara aittir¹.
- (11) GARANTİ ve iştiraklerinin ortaklığı ile 1999 yılında kurulan GÖSAŞ'ın faaliyet alanları; katılımcılar arasındaki takas ve mutabakat işlemleri için gerekli altyapıyı sunmak, işletimini gerçekleştireceği "Takasnet" ödeme sistemine ilişkin altyapının günlük olarak işletimini yapmak, ortak kurallarını koymak, nakit kullanımı gerekmeksizin her türlü ödemeyi veya para transferini sağlayan veya destekleyen sistemi, platform ve altyapıları oluşturmak, işletmek ve geliştirmek, Takasnet ödeme sisteminin işleyişi ile herhangi bir bağlantısı olmayan ancak sistem katılımcılarının faaliyetlerini geliştiren, güvenli kılan ve kolaylaştıran veya mevzuatla kendisine yetki verilen diğer faaliyetlerde bulunmak, nakit dışı ödeme yöntemlerinin kullanımını yaygınlaştıran ve teşvik eden çalışmalar yapmak, diğer şirketlerin veya bankaların kredi kartları ve/veya banka kartları için her türlü teknik destek hizmeti vermek, yurt içinde veya yurt dışında faaliyet konusu ile ilgili diğer şirket, kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalar, işbirliği yapmak ve lisans anlaşmalarını imzalatmak, ödeme sistemleri içerisinde her türlü faaliyette bulunmak ve her türlü hizmeti vermek şeklinde tanımlanmaktadır².

¹ <https://www.garantiinvestorrelations.com/tr/garanti-hakkında/detay/Ortaklık-Yapisi/346/1022/0>

² <https://www.garantiodesistemleri.com/tr/biz-kimiz/kisaca-garanti-odeme-sistemleri> (Erişim Tarihi 08.08.2017)

I.2. İlgili Mevzuat ve Sektöre İlişkin Bilgiler

- (12) Finansal sektör ve kartlı ödeme kuruluşlarına ilişkin olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanunu (5411 sayılı Kanun) ve 5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu'nun (5464 sayılı Kanun) yanı sıra Türkiye'de ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının faaliyetlerini düzenleyen iki temel mevzuat bulunmaktadır. Bunlardan ilki 27.06.2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6493 sayılı Kanun, diğeri ise 27.06.2014 tarihli Resmi Gazete yayınlanan Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'tir³ (Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği).
- (13) 6493 sayılı Kanun'un "Amaç" ve "Kapsam" başlığını taşıyan 1. ve 2. maddelerinde; ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerini, ödeme hizmetlerini, ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşlarını kapsayacak şekilde bu kuruluşlara ilişkin usul ve esasların düzenlenmesinin amaçlandığı ifade edilmektedir. Kanun ile esas olarak sistem işletimi ve ödeme hizmeti olmak üzere iki faaliyet düzenlenmektedir.
- (14) Anılan Kanun'un 3. maddesine göre sistem işletimi, sistem işleticiler tarafından yürütülmektedir. Sistem işleticisi, ödeme ve menkul kıymet mutabakat sisteminin günlük işleyişinden sorumlu olan ve sistem işletimi için gerekli olan faaliyet iznine sahip olan tüzel kişiyi ifade etmektedir. Aynı Kanun'un 4. maddesinde ödeme sistemi ve menkul kıymet mutabakat sisteminin sadece Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi (TCMB) ve Kanun'un 5. maddesi uyarınca faaliyet izni alanlar tarafından işletilebileceği ve bu sistemin işleyişine ilişkin kuralların TCMB'nin çıkaracağı yönetmeliğe uygun olarak sistem işleticisi tarafından belirleneceği ifade edilmektedir. Bu bağlamda sistem işleticisinin faaliyet izni alabilmesi⁴ için sistem işleticisinin "*anonim şirket şeklinde kurulması, ...ödenmiş sermayesinin en az beş milyon Türk Lirası olması, ..., yeterli risk yönetimine sahip olması ve bilgilerin güvenliği ile güvenilirliğine ve iş sürekliliğine dair gerekli tedbirleri alması, ..., [TCMB]nin etkin gözetimini engellemeyecek şeffaf ve açık bir ortaklık yapısı ve organizasyon şemasına sahip olması, sermayesinde yüzde on ve üzerinde paya sahip olanların ve kontrolü elinde bulunduranların 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda banka kurucuları için aranan nitelikleri haiz olması*" gerekmektedir. Kanun'un 6. maddesinde "*kanun kapsamında aranan koşulların, niteliklerin ve yeterliliklerin sağlanması, [TCMB tarafından] istenecek bilgi ve belgelerin eksiksiz tamamlanması ve [TCMB] tarafından söz konusu başvurunun olumlu olduğuna karar verilmesi durumunda Kanunun 5 inci maddesi kapsamında sistem işleticisi olarak faaliyette bulunmak üzere izin verilir.*" hükmü yer almaktadır. Nitekim 19.06.2015 tarih ve 29391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan TCMB kararları ile İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş., Bankalararası Kart Merkezi A.Ş., Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş., GÖSAŞ ve Bankalararası Takas Odaları Merkezi'ne sistem işleticisi faaliyet izni verilmiştir.

³ Buna ek olarak Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemlerinin Yönetimine ve Denetimine İlişkin Tebliğ ile ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının Kanun kapsamındaki faaliyetlerinin ifasında kullandıkları bilgi sistemlerinin yönetimine ve yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşları tarafından denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

⁴ Kanun'un "Sistem işleticisinin faaliyet izni" başlıklı 5. maddesi.

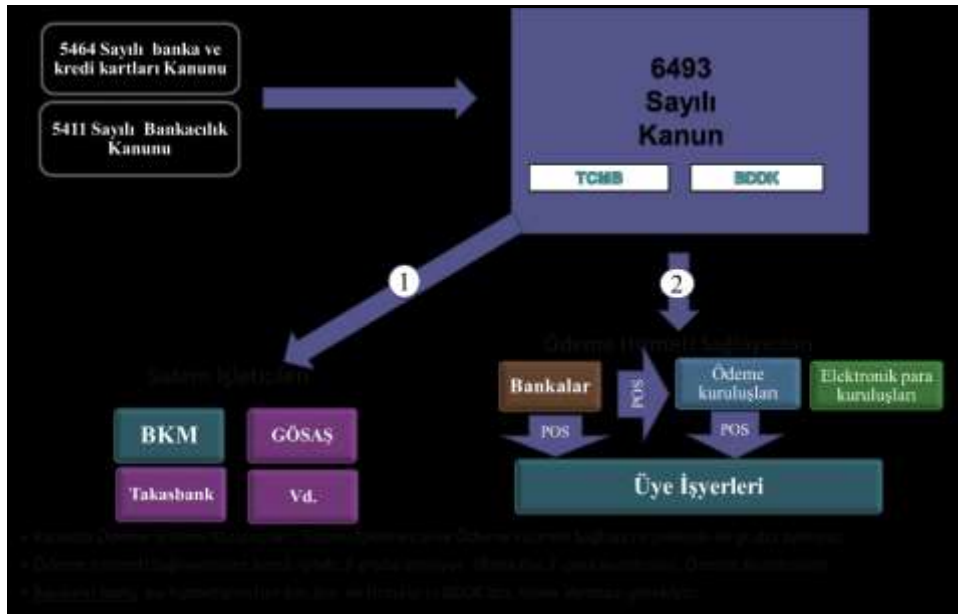
- (15) 6493 sayılı Kanun'un "Ödeme Hizmeti" başlıklı 12. maddesine göre ise aşağıdaki işlemler ödeme hizmetleridir:
- Ödeme hesabına para yatırılması ve ödeme hesabından para çekilmesine imkân veren hizmetler de dâhil olmak üzere ödeme hesabının işletilmesi için gerekli tüm işlemler,
 - Ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdinde bulunan ödeme hesabındaki fonun aktarımını içeren, bir defaya mahsus olanlar da dâhil doğrudan borçlandırma işlemi, ödeme kartı ya da benzer bir araçla yapılan ödeme işlemi ile düzenli ödeme emri dâhil para transferi,
 - Ödeme aracının ihraç veya kabulü,
 - Para havalesi,
 - Gönderen tarafından ödeme işleminin yapılmasına ilişkin onayın bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla verildiği ve ödemenin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayan arasında sadece aracı olarak faaliyet gösteren bir bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisine yapıldığı ödeme işlemi,
 - Fatura ödemelerine aracılık edilmesine yönelik hizmetler.
- (16) 6493 sayılı Kanun'un 13. maddesi ise ödeme hizmeti sağlayıcılarının kimler olabileceğini saymaktadır. Bu kapsamda 5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar, elektronik para kuruluşları, ödeme kuruluşları, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi dışındaki kişiler ödeme hizmeti sunmamaktadır. Ayrıca ödeme kuruluşu olarak faaliyet gösterecek teşebbüslerin anonim şirket olarak kurulması, sermayesinde yüzde on ve üzerinde paya sahip olanların ve kontrol sahiplerinin 5411 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca uyarınca banka kurucuları için aranan nitelikleri haiz olması, ödenmiş sermayesinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamındaki kıymetli evrak, yabancı banka çekleri, seyahat çekleri ve kâğıt posta havalelerinden herhangi biriyle gerçekleşen ödeme işlemlerini gerçekleştiren ödeme kuruluşları için en az bir milyon Türk Lirası, diğer ödeme kuruluşları için ise en az iki milyon Türk Lirası olması gibi şartları taşıması gerekmektedir. Kanun'un denetim başlıklı 21. maddesi uyarınca ödeme kuruluşu ve elektronik para kuruluşu ile Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketinin bu Kanun kapsamındaki denetimi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yapılmaktadır. Ayrıca bu kuruluşlar 26.09.2011 tarihli ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde bağımsız denetime tabidirler. Bu çerçevede ödeme hizmeti sağlayıcılarının esas olarak bankalar, ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarından oluştuğu söylenebilecektir. Nitekim çeşitli tarih ve sayılı Resmi Gazete nüshalarında yayımlanan BDDK Kararları ile Paytrek Ödeme Kuruluşu Hizmetleri A.Ş., Telera Ödeme Kuruluşu A.Ş., Papara Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş., Moka Ödeme Kuruluşu A.Ş., Payu Ödeme Kuruluşu A.Ş. (PAYU) ve Paytr Ödeme Hizmetleri A.Ş., IYZICO'nun içinde bulunduğu birçok teşebbüse ödeme kuruluşu olarak faaliyette bulunma izni verilmiştir.
- (17) Yukarıda da ifade edildiği üzere 6493 sayılı Kanun'un birçok maddesi⁵ BDDK'ya çeşitli yetkiler vermiş bu çerçevede "*...Türkiye'de faaliyet gösteren ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve faaliyetleri ile ödeme hizmetleri ve elektronik para ihracına ilişkin usul ve esasları düzenlemek...*" amacıyla Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği BDDK tarafından hazırlanmış ve 27.06.2014 tarihinde Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁵ 6493 sayılı Kanun'un 12, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 ve 26. maddeleri.

17-28/462-201

- (18) Bu kapsamda ödeme hizmetleri, TCMB, 5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile Kurulca faaliyet izni verilen Türkiye’de kurulu kuruluşlar ve Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi tarafından yürütülebilmektedir⁶. Ayrıca kuruluşların unvanları ödeme kuruluşu ya da elektronik para kuruluşu olduğunu gösterir ibareleri içermek zorundadır. Yönetmeliğin 5. maddesinin üçüncü fıkrasına göre ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları tuttuğu ödeme hesabına faiz işletmemekte, ödeme hesabı sahibine süreye veya tutara bağlı herhangi bir menfaat sağlayamamaktadır. Buna ek olarak ödeme kuruluşları mal veya hizmet alımından kaynaklanan ödeme işleminin gerçekleştirilmesi amacıyla ödeme hesabına bağlı ödeme aracı ihraç edememekte, 11. maddesi uyarınca kredi verememekte ve ödenmesine aracılık ettiği tutarları taksitlendirememektedir.
- (19) Ödeme Hizmetleri Yönetmeliğinin 16. maddesi ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının yönetim kurullarının genel müdür dâhil en az 3 kişiden oluşması gerektiğini hükme bağlamaktadır. Kurul üyeleri 5411 sayılı Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde yer alan şartları taşımak zorundadır.
- (20) Bu kuruluşlar Yönetmeliğin 20. maddesi gereği maruz kalınabilecek risklerin tanımlanmasını, ölçülmesini, izlenmesini, kontrol edilmesini ve raporlanmasını sağlamak üzere risk yönetimi sistemi kurmak zorundadırlar. Ayrıca Yönetmeliğin 25. maddesi ile bu kuruluşlara 6493 sayılı Kanun’la getirilen asgari öz kaynak yükümlüğünün hesaplanmasına ilişkin düzenlemeler getirilmektedir.
- (21) Öngörülen bu sistemde Mastercard tarafından *Paymet Facilitator* (PF); VISA tarafından ise *Payment Service Provider* (PSP) olarak tanımlanan ödeme kuruluşlarının bankalardan edinmiş oldukları POS’ları alt üye işyerlerine kullandırması amaçlanmaktadır. Aşağıdaki şekil piyasadaki işleyişi özetlemektedir:

Şekil 1: 6493 sayılı Kanun Çerçevesinde Piyasa İşleyişi

- (22) Buna göre üye işyerlerine hizmet veren temel aktörlerin ödeme hizmet sağlayıcılarından oluştuğu dikkat çekmekte ve üye işyeri edinme pazarında bankalara benzer bir şekilde ödeme kuruluşlarının da sanal ve fiziki POS sunma konusunda benzer faaliyet göstermeye başladıkları görülmektedir.

⁶ Yönetmeliğin “Ödeme hizmeti” başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrası.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (23) Dosya konusu şikâyet, GARANTİ'nin Bonus Kredi Kartı Program Ortaklığı çerçevesinde gerçekleştirdiği uygulamaların ödeme kuruluşlarının aleyhine rekabeti kısıtladığı üzerinedir. Şikâyetçi taksitli kredi kartı kullanımının yaygınlığı, bir üye işyerinde taksit imkanı sunan POS'ların birbirini ikame etmediği iddiasıyla ilgili pazarın Bonus kredi kartı program ortaklığı pazarı olarak belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Şikâyetçi ayrıca bankalar ile ödeme kuruluşları arasında bir dikey ilişkinin olduğunu, ancak üye işyerlerine ulaşma anlamında rekabet halinde olduğundan yola çıkarak da üye işyeri edinme pazarının da ayrı bir pazar olarak tanımlanması gerektiğini belirtmiş ve taksit imkanı sunan POS temin etme faaliyetine yönelik de değerlendirmelerde bulunmuştur.
- (24) Bonus kredi kartı program ortaklığı, GARANTİ'nin 2002 yılında DENİZBANK ile yapılan işbirliği ile başlamış ve mevcut durumda dokuz banka ile platform paylaşımı yapılmaktadır. Anılan program ortaklığına ilişkin GARANTİ ve taraf bankalar arasında yapılan anlaşmalar ise 2004 yılından itibaren çeşitli kararlar ile Kurul gündemine taşınmış ve bireysel muafiyet incelemesine tabi olmuştur. Anılan program ortaklığı, bünyesinde birçok ticari firma bulunduran, ilgili firmalara daha fazla müşteri potansiyeline ulaşma olanağı sağlayan, kredi kartı müşterilerine de nakit kullanmaksızın ödeme aracı ve bir tek kartla birden fazla firmanın taksit ve ödül kazanma avantajlarından yararlanma olanağı sunan bir platformdur. Bu çerçevede "*çok markalı kredi kartı ihracı (issuing)*" faaliyeti bir ilgili ürün pazarı olarak tanımlanmıştır. Buna ek olarak şikâyetçinin talep ettiği şekilde pazarın Bonus kredi kartı program ortaklığı özelinde daraltılmasının ise piyasadaki rekabetçi dinamiklerin program ortaklıkları arasında oluşması ve kart hamillerinin farklı program ortaklıkları arasında geçiş yapabilme yetisi dikkate alındığında, rekabetçi analiz açısından yerinde olmayacağı değerlendirilmektedir.
- (25) Öte yandan anılan programın yürütülebilmesinin diğer aşamasını ilgili kredi kartı programına üye olarak kredi kartı hamillerine ürün ve hizmet sunan işyerlerinin programa dâhil edilmesi oluşturmaktadır. Bu bağlamda benzer çok markalı kredi kartı ortaklıklarına ilişkin muafiyet kararlarında üye işyeri edinme (*acquiring*) faaliyetine yönelik ayrı bir ilgili ürün pazarı tanımlanmış ve rekabetçi analiz bu pazar üzerinden de yapılmıştır. Bu bağlamda "*üye işyeri edinme pazarı*" da bir ilgili ürün pazarı olarak belirlenmiştir. Bu noktada belirtmek gerekir ki, anılan ilgili ürün pazarının önceki muafiyet kararlarına konu olan ve sadece kabulcü (*acquirer*) bankalardan oluşan yapısının değiştiği değerlendirilmektedir. Nitekim dosya çerçevesinde ayrıntılı olarak incelenecek olmakla birlikte, 6493 sayılı Kanun kapsamında piyasada faaliyet gösteren ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinme pazarında kabulcü bankalar ile benzer faaliyet göstermeye başladığı, bu anlamda üye işyeri edinme faaliyetinin daha geniş anlamda ele alınması gerektiği ifade edilebilecektir.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (26) Taksitli alışveriş ve ödül biriktirme sağlayan çok markalı kredi kartı ihracı faaliyeti ile üye işyeri edinme faaliyetinin, tüm ülke sınırları içinde benzerlik gösterdiği dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar Türkiye olarak belirlenmiştir.

I.4. Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.4.1. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (27) Dosya konusu iddialar çerçevesinde, GARANTİ bünyesindeki GÖSAŞ'ta yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Yerinde incelemede yapılan görüşmede teşebbüs yetkililerince aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir (Belge-1):

“Ödeme kuruluşlarının piyasada yer almasına pozitif bakıyoruz. Piyasanın büyümesi, iş gücünün gelişmesi adına 30'a yakın firmanın lisans alarak Türkiye'de kredi kartı penetrasyonunu geliştirerek toplam pazarı genişleteceğini düşünüyoruz. Bu bağlamda genel olarak pazar büyütücü bir konsept olduğunu düşünüyoruz ve destekliyoruz. Şu anda Türkiye'de 1 milyondan fazla POS kabul etmeyen kullanıcı var. Bankalar da bunlarla çalışmıyorlar çünkü bu kuruluşların banka ilişkisi bulunmamaktadır. Bu esnafa ulaşacak bu tip kuruluşlara ihtiyaç bulunmaktadır. Bu şekilde bankacılık ilişkisi kurmayıp toptancı modelle çalışan ödeme kuruluşları gibi firmalara ihtiyaç var.

Garanti Bankası olarak bu tip firmalardan bizle çalışma talebi isteyen ödeme kuruluşları ile çalışıyoruz. (.....).

Bizim bu firmalar ile sözleşmelerimiz Bonus sistemini de kapsamaktadır. Bu şekilde ödül, taksitli satış gibi hususlarda bu firmalar kendi üye işyerlerine hizmet sağlamaktadırlar. Bonus sistemindeki diğer bankalar, Bonus ilişkisi dışındaki tüm üye işyeri ilişkisine yönelik işlemlerinde serbesttir. Örneğin Denizbank dilerse PayU ile üye işyeri ilişkisini serbestçe kurabilir. Ancak PayU'ya Bonus POS bağlaması durumunda bizim posumuzun olmaması koşulu bulunmaktadır. Bu husus sadece ödeme kuruluşlarına yönelik bir kısıt olmayıp ödeme kuruluşu dışındaki diğer işyerleri için de geçerlidir. (.....).”

- (28) Yerinde incelemede elde edilen belgeler içinde dosya konusu olay ile ilgili olarak öne çıkan ifadelere aşağıda yer verilmektedir.
- (29) 13.03.2012-29.03.2012 tarihleri arasında (.....) ile (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....) konulu e-posta yazışmalarında (.....)’nin sahip olduğu (.....) markasına ilişkin sanal POS talebine yönelik aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-2):

“(.....)

(.....)⁷”

- (30) 12-22.12.2014 tarihleri arasında (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-3):

“(.....)”

- (31) 06.02.2015 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasının eki olan e-ticaret yeni dönem-v2.pptx adlı dosyada ödeme kuruluşları ve bu kuruluşların piyasadaki konumlarına ilişkin aşağıdaki değerlendirmeler bulunmaktadır (Belge-4):

(.....TİCARİ SIR.....)

⁷ Uluslararası kartlı ödeme sistemleri kurallarına göre, kredi kart sahipleri kendi kartlarıyla yapılan işlemlere itiraz etme hakkına sahiptirler. Bu itiraz, kart sahibi banka tarafından işyeri bankasına iletilir, işyeri bankası ise ilgili işyerinden itiraz edilen işlem ile ilgili belgeleri talep eder. Talep edilen belgelerin yetersiz olması durumunda, söz konusu işlem tutarı işyeri bankası tarafından ilgili işyerinden tahsil edilmekte ve kart sahibi bankaya aktarılmaktadır. Bu işleme "chargeback" veya "ters ibraz" adı verilmektedir. [Kaynak: <https://eticaret.garanti.com.tr/Guvenlik/Chargeback-Ters-Ibraz-Nedir.aspx>]

17-28/462-201

- (32) 15.06.2015 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasının eki olan (.....) adlı dosyada ödeme kuruluşları ve bu kuruluşların piyasadaki konumlarına ilişkin aşağıdaki değerlendirmeler bulunmaktadır (Belge-4):

(.....TİCARİ SIR.....)

“

- (33) 18.06.2015 - 24.06.2015 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmalarında (.....) adlı bir firmanın, alt bayilerine kullanılmak üzere (.....) adlı bir ödeme kuruluşu ile anlaşması sonrası ilgili firma üzerinden sanal POS tanımlanmasına yönelik süreç yazışmalarda aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-5):

“(.....)”

- (34) 30.06.2015 – 01.07.2015 tarihleri arasında (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-6):

“(.....)”⁸

(.....)⁹

(.....)¹⁰

(.....)¹¹

“(.....)”

- (35) 28.05.2015 tarihinde (.....) adlı e-posta hesabına gönderilen “(.....)” adlı e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-7):

“(.....)”

- (36) 08.06.2015 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-8):

“(.....),”

- (37) 16.06.2015 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-9):

“(.....).”

- (38) 18.06.2015 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-10):

“(.....).”

- (39) 06.07.2015 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-11):

“(.....).”

- (40) 12.01.2016 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“(.....)”

⁸ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

⁹ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

¹⁰ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

¹¹ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

(41)

(.....TİCARİ SIR.....)¹²

(42) 30.06.2016 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-13):

“(.....).”

(43) 09-16.06.2016 tarihleri arasında (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-14):

“(.....).”

(44) Yukarıda aktarılan yazışmanın ekinde yer verilen “(.....)” adlı dosyada yer alan ve (.....) ile (.....) arasındaki (.....) taslağındaki ilgili (.....) konu edilen son hali aşağıdaki gibidir (Belge-14):

“(.....)”

(45) 24.06.2016-27.09.2016 tarihleri arasında (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmalarında (.....) adlı ödeme kuruluşunun sanal POS talebi incelenmiş ve yazışma sonucunda sanal POS sağlanması uygun görülmüştür. Bu yazışmalarda aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-15):

“(.....)”

(46) 28.06.2016-11.08.2016 tarihleri arasında (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmalarında (.....) adlı ödeme kuruluşunun (.....) adlı internet sitesine sunduğu ve Bonus platformu kredi kartlarının kabul edilebildiği sanal POS üzerinden kabulü nedeniyle (.....)’nın bankaca istenmeyen ödemelere aracı olarak faaliyet gösterme durumu tartışılmakta ve bu yazışmalarda aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-16):

“(.....)”

(47) 19-21.09.2016 tarihleri arasında (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-17):

“(.....).”

(48) 10.10.2016 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-18):

“(.....)”

(49) 14.10.2016 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasının eki olan (.....) adlı dosyada ödeme kuruluşları ve (.....)’nın e-ticaret hizmetlerinin karşılaştırılmasına yönelik aşağıdaki tablolar bulunmaktadır (Belge-19):

(.....TİCARİ SIR.....)

17-28/462-201

(50) 23.01.2017-12.04.2017 tarihleri arasında (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-20):

(.....) ¹³

(.....) ¹⁴

(.....) ¹⁵

(.....) ¹⁶

(.....) ¹⁷

(51) 27.01.2017 tarihinde (.....) üst yönetim yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-21):

(.....)

(52) 17.03.2017 – 05.04.2017 tarihleri arasında (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-22):

“(.....)”

(53) 06.06.2017 tarihinde (.....) arasında yapılan “(.....)¹⁸” konulu e-posta posta yazışmasının eki olan (.....) adlı dosyada ödeme kuruluşları ve bu kuruluşların piyasadaki konumlarına ilişkin aşağıdaki değerlendirmeler bulunmaktadır (Belge-23):

(.....TİCARİ SIR.....)

(54) 06.07.2017 tarihinde (.....) adlı ödeme kuruluşu ile (.....) yetkilileri arasında yapılan “(.....)” konulu e-posta yazışmalarında oda sayısının üzerinde rezervasyon alınması nedeniyle hizmet veremeyen ve mühürlenmiş bir otele kredi kartı ile ödeme yapan tüketicilerin ödeme itirazlarının (chargeback) değerlendirilmesine yönelik olarak ilgili otel ile anlaşmalı ödeme kuruluşu olan (.....) ile (.....) arasındaki ihtilafa ilişkin aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (Belge-24):

“(.....)”

¹² İtalik olarak eklenen ifadeler e-posta yazışmasında (.....)’ın diğer birimlerce yazılan yorumlardan oluşmaktadır.

¹³ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

¹⁴ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

¹⁵ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

¹⁶ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

¹⁷ Parantez içindeki bölümler bu e-postaya cevaben (.....) yetkilisi (.....) tarafından eklenen yanıtlardır.

¹⁸ Riskli

I.4.2. Teşebbüslerden Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

I.4.2.1. ÖDED Tarafından Sunulan Bilgi ve Belgeler

(55) ÖDED tarafından yapılan açıklamalarda,

- 6493 sayılı Kanun ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği ve “Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemlerinin Yönetimine ve Denetimine İlişkin Tebliğ” hükümlerinin aslında ödeme kuruluşlarının BDDK tarafından çok sıkı düzenlenmiş bir piyasada faaliyet gösterdiğini ortaya koyduğu,
- Ödeme kuruluşlarının faaliyet alanlarının kapsamı ve faaliyet genişletme talepleri, özkaynak ve sermaye yeterlilikleri, ödeme fonlarının teminat altına alınması, şirket ortaklık ve organizasyon yapısının denetimi, BDDK'ya yapılması gereken raporlamaların takibi, BDDK ve bağımsız denetim firmaları tarafından yapılacak yerinde denetimlerin varlığı, şube/temsilcilik açmanın zor koşullara bağlı olması, dış hizmet alımı ve standartları, iç kontrol, risk ve muhasebe birimlerinin yapısı ve sorumlulukları, tüketicilerle yapılacak sözleşmelerin içerikleri, fesih koşulları, bilgilendirme ve ücretlendirme koşullarının düzenlendiği ağır yasal hükümlerin varlığının ödeme kuruluşları ile çalışmanın riskli olacağı savını mesnetsiz kıldığı,
- BDDK düzenlemelerine ek olarak ödeme kuruluşlarının 02.02.2017 tarih ve 29967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği’nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ ile lisans sahibi ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşlarının MASAK tarafından finansal kuruluş kapsamında tanımlanmış suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanına karşı alınacak önlemlerde yükümlü tanımı içerisine alındığı,
- Ayrıca ödeme kuruluşlarının faaliyet alanları gereği 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu (5464 sayılı Kanun) ile VISA/MASTERCARD gibi kart çıkaran kuruluşlardan alınan lisansların koşullarını da yerine getirmek durumunda olduğu, dolayısıyla, son derece sıkı düzenlenmiş ve ciddi yaptırımları olan bir alanda faaliyet gösterdiklerini ve kendileri dışında yer alan diğer tarafların zararına bir ticari sonucun doğması ihtimalinin kalmadığı bir iş modelinin parçası olduğu,
- Ticari hayatta risk olarak kabul edilen tüketici itiraz ve iade talebinin başlıca iki şekilde gerçekleşebildiği, ilk durumda müşterinin işlemi kendisinin yapmadığı iddiasında bulunabildiği, günümüzde 3D Secure¹⁹, BKM Express, Chip&Pin vb. uygulamaların bu tür şikâyetleri önemli ölçüde azalttığı, ikinci durumda müşterinin işlemi kendisi yapmış olmasına karşın malın tesliminin veya hizmetin ifasının gerçekleşmemesi nedeniyle ödeme itirazı ve iade talebinde (*chargeback*) bulunduğu, bu ikinci durumda iade taleplerinin bankaya yansıtılmadan ödeme kuruluşları tarafından karşılandığı,

¹⁹ Üç Boyutlu Güvenlik Sistemi: İnternette yapılan alışveriş sırasında müşteri, banka ve işyeri arasındaki bilgi akışı özel şifre ve anahtarlar ile sağlanmaktadır.

- Ödeme kuruluşları ile banka arasındaki sözleşmelerde *chargeback* riskinin ödeme kuruluşları üzerinde kalacağı yönünde hükümler bulunduğu, buna örnek olarak, “(.....)” isimli web sitesinin işletmesinin iflası ile ortaya çıkan tüm tüketici itirazları ve iade taleplerinin bu e-ticaret sitesine ödeme hizmeti sunan PAYU tarafından karşılanmasının gösterilebileceği ve benzeri bir olayda, (.....) isimli spor merkezinin iflası üzerine mevcut üyelerinden yılın başında tahsil edilen üyelik aidatlarının ödemelerin yapıldığı bankalar tarafından üstlenilip iade edildiği,
- Dolayısıyla, ödeme kuruluşları ile çalışmanın, üye işyeri riskinin ödeme kuruluşları tarafından üstlenilmesi nedeniyle, ödeme kuruluşlarına atfedilen risk iddialarını ortadan kaldırdığı,
- Ödeme kuruluşlarının ödeme hizmetlerinin yanında üye işyerlerinin maruz kalabileceği dolandırıcılıklara karşı etkin sahtekârlık önleyici yazılımları sunduğu,
- Ödeme kuruluşlarının bir diğer avantajının ise, aynı anda birden çok banka ile çalışmanın sağladığı avantajdan yararlanarak birçok bankaya ait kredi kartları için sahtekârlık girişimi olduğunu anlayabilmesi ve bu durumu güçlü bir sahtekârlık engelleme aracı olarak kullanabilmesi olduğu,
- Bonus kredi kartına dâhil bir banka ile Bonus kartlara taksit yapmak üzere anlaşma yapılmadığı sürece Bonus karta taksit yapılmadığı, bir mağazaya hem Bonus programı geçerli POS, hem de Bonus geçerli olmayan POS yerleştirilmesi halinde dahi sistemin bunu tespit ederek uyarı verdiği, dolayısıyla Bonus kredi kartı programına dâhil bir banka ile Bonus kartlara dâhil anlaşma yapmadan Bonus kartlara taksit yapmanın mümkün olmadığı

ifade edilmektedir.

- (56) Buna ek olarak ÖDED tarafından Bonus kredi kartı programına dâhil bankalar ile Bonus dışındaki kartları için anlaşma yapılması ve taksit imkânı sunulması mümkün olmakla beraber, program kapsamında faaliyet göstermenin avantajları dikkate alındığında, bankaların kendi kredi kartlarını tanıtmak ve pazarlamak için gayret göstermediklerini, dolayısıyla bankaların çıkardığı diğer kartlar için taksit seçeneği sunulmasının sektör için cazibesinin bulunmadığını, Bonus müşterilerine erişmenin alternatifini oluşturmadığı iddia edilmektedir.

1.4.2.2. Bonus Kredi Kartı Platformundaki Diğer Bankalardan Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (57) Öneri kapsamında Bonus Kredi Kartı Platformuna üye TEB ve ING BANK ile Rekabet Kurumu'nun İstanbul ofisinde görüşmeler gerçekleştirilmiş ve görüşmenin ardından hazırlanan görüşme ve bilgi isteme tutanağına cevaplanmak üzere sorular kaydedilmiştir. Bunun yanı sıra platform üyesi diğer bankalara bilgi isteme yazıları gönderilmiş ve cevapları alınmıştır.
- (58) (.....), bankacılık sektörünün esasında nakit kullanımı ile rekabet ettiğini, ödeme kuruluşlarını kart kullanım piyasasını genişleten kuruluşlar olarak gördüklerini belirtmektedir. Ödeme kuruluşlarını üye işyeri olarak gördüklerini ve onlarla çalıştıklarını ifade etmektedir. Üye işyeri ile anlaşmaya yönelik faaliyetlerinde bakış açılarının müşteri değeri olduğu, üye işyerinin toplam getirisine baktıklarını belirtmektedir. Karşılıklı anlaşmaları çerçevesinde üye işyerinin iflası gibi durumlarda *chargeback* riskini ödeme kuruluşlarının üstlendiğini, bununla birlikte alt bayilerin üst seviyede tanınmaması ve işlemlerinin takip edilememesi gibi risklerin bulunabildiğini eklemektedir.

- (59) (.....), ödeme kuruluşlarının sisteme girmesini kartın bireylere ulaşabileceği kanal sayısını artırması nedeniyle olumlu karşıladıklarını, ödeme kuruluşlarını üye işyeri olarak gördüklerini, bununla birlikte ödeme kuruluşlarının finansal risk değerlerinin daha olumlu olduğunu düşündüklerini belirtmektedir. Ödeme kuruluşlarının kendi üye işyerlerine yönelik takip edeceği risk değerlendirmelerine yönelik özel hukuki şartları olabileceğini ve GARANTİ'nin (.....) üye işyerleri ile arasındaki ticari ilişkilerine karışmayacağını düşündüklerini belirtmektedir.
- (60) (.....) tarafından, ülkemizde ödeme kuruluşlarının faaliyetlerinin düzenlenmesinin son kullanıcıların daha kaliteli hizmet almasını sağlarken bankaları bu firmalar ile işbirliği yapmaya teşvik edeceği belirtilmektedir. Ödeme kuruluşlarının gerek kara paranın aklanmasının önlenmesi, gerekse vergisel yükümlülüklerin tam olarak yerine getirilebilmesinin sağlanması açısından sisteme para giriş ve çıkışlarının bankalar üzerinden yapılmaya devam edilmesinde fayda olacağı değerlendirilmektedir. Bankanın henüz bir ödeme kuruluşu ile işbirliği olmadığını belirten (.....); müşterilerin üyelik içi hassas bilgilerini bu kurumlarla paylaşması sonrası oluşacak bir bilgi güvenliği açığının bankaları hedef alan bir saldırıda kullanılabilme ve bankalara finansal kayıp yaşatma ihtimalinin yüksek olduğunu öngördüklerini belirtmektedir.
- (61) (.....), erişim kolaylığı, tasarruf ve ekonomiye katkı, yeni müşteri kazanımı, sunduğu tamamlayıcı ve kapsayıcı servisler (e-fatura, e-arşiv vb.) ile bankacılık hizmetlerine göre şirketlerin mikro boyutlu işlemler ve çok daha dar kapsamlı ve odaklı hizmetleri hedeflemesi, müşteri kazanımı için dijital ortamlar sunması, tüketicilere hızlı ve kolay erişilebilir olmasını ödeme kuruluşlarının avantajları arasında saymaktadır. Ödeme kuruluşlarının dezavantajları olarak da bankalar kadar düzenleme ve denetime tabi olmamaları, sermaye yapılarının bankalara göre daha zayıf olmalarının tüketici memnuniyetsizliği yaratma ihtimali, olası bir hizmet kesintisinin ticari hayatı ve müşterileri olumsuz etkileme ihtimali, bankalara göre teknik birikim ve altyapı açısından daha az kontrollü ve yeterli yatırım yapılmadan büyüyen yapılar olmasının negatif etkilere yol açabileceği sayılmaktadır.
- (62) (.....), ödeme kuruluşlarının önemli bir bölümünün yeni teknoloji ve servisler geliştirmek, bankaların erişemediği segmentlere hizmetleri yaygınlaştırmak ve finansa erişimi genişletmek gibi hedeflerden ziyade fatura ve POS tahsilatları başta olmak üzere bankaların zaten eriştiği ve hizmet vermekte olduğu finansal sisteme dâhil müşteri segmentlerinde bankacılık sektöründen pay alarak büyümeye odaklandığı değerlendirilmesini yapmaktadır. Buna ek olarak ödeme kuruluşlarının fatura üreten kurumlarla münhasır anlaşmalar yapmak için ihale süreçlerine girdiği, fatura üreten kurumların ise fatura tahsilatlarını ödeme kuruluşlarına açmak konusunda çekimser davrandığı, bir kısmının ihale şartnamelerinde ödeme kuruluşları ile anlaşmadan doğabilecek tüm finansal, teknolojik ve operasyonel risklerin bankalara yansıtılmasını sağlayacak banka taahhütnameleri ve yüksek teminatlar istediği belirtilmektedir.

- (63) (.....), ödeme kuruluşlarının faydaları arasında kartlı ve mobil ödeme hacimlerinin artması ile birlikte birçok işlemin kayıt altına alınmasını sağlamaları olarak belirtmektedir. Ödeme kuruluşlarının sayısının ve rekabetin artması sayesinde kullanıcılara ve işyerlerine alternatifli hizmet sunulmaya başlanması, ödeme kuruluşlarının hızlı entegrasyon süreçleri, işyerlerine birden çok banka kartı ve POS için tek bir platform üzerinden anlaşma sunmaları, kullanıcı dostu ara yüzleri gibi avantajlarının pazarı genişleteceği değerlendirilmesini yapmaktadır. (.....) tarafından ayrıca ödeme kuruluşları tarafından toplanan fonların üye işyerlerine aktarımı sürecinde, ilgili tutarların bankada açılacak bir koruma hesabında tutulmasının üye işyerleri için daha güvenilir bir sistem oluşturduğu belirtilmektedir. Ödeme kuruluşlarının işyerlerine sunacağı suiistimal kontrol yapısı sayesinde işlem güvenliği açısından risklerin azalacağı, şüpheli işlem ve *chargeback* adetlerinin düşeceği öngörülmektedir. Bununla birlikte ödeme kuruluşlarının bankalara göre küçük ölçekli yapılar olması, risk yönetimi ve iç kontrol yapılarının yeni gelişiyor olması dezavantajlar arasında sayılmaktadır. Örneğin, daha önce bankaların kara listesine girmiş firmaların ödeme kuruluşları üzerinden sanal POS hizmetlerinden yararlanabiliyor olmalarının bu konuda önlemler alınması gerekliliğini ortaya koyduğu belirtilmektedir.
- (64) (.....) tarafından ödeme kuruluşlarının faaliyete başlaması ile birlikte müşterilerin ödeme kanalları çoğalmıştır. (.....), 2008 yılından itibaren ödeme kuruluşları ile işbirliği içinde olduklarını ve bankanın altyapısı üzerinden gerçekleşen toplam fatura tahsilatının %70'i ödeme kuruluşlarınca gerçekleştirilmektedir. Ödeme kuruluşları sayesinde bankanın şube ve ATM'sinin bulunmadığı yerlerde, mesai saatleri sonrasında ve hafta sonları müşterilerin faturalarını ödeme imkânına kavuştuğu belirtilmektedir. (.....) tarafından ayrıca ödeme kuruluşlarının banka altyapılarını kullanırken ve bir banka nezdinde koruma hesabı açarken gerekli önlemlerin alınması suretiyle riskin minimize edileceği değerlendirilmektedir. (.....)'nin ödeme hizmetlerinin müşterilere sorunsuz ve hızlı ulaşması için gerekli teknolojik altyapı desteğini, önlemleri de alarak ödeme kuruluşlarına sunduğu belirtilmektedir.
- (65) (.....), ödeme kuruluşlarının avantajları arasında özel kanun ile düzenlenmiş olmalarını, lisansa tabi faaliyette bulunuyor olmaları ve finansal hizmetler içinde ödeme hizmetleri gibi belirli bir alanda faaliyet gösteriyor olmalarını saymaktadır. MASAK kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimleri, ödeme araçlarında sahtecilik, tüketici harcama itiraz ve şikâyetlerinin yönetimi gibi konularda bankaların dâhil olduğu teknik imkân ve yetişmiş kadrolara henüz sahip olmamalarını saymaktadır.
- (66) (.....) da, ödeme kuruluşları için standartların belli olması, denetime tabi olması, bankalar ile işbirliği imkânı ile rekabete katkı sağlaması, finansal teknoloji özelliğinde olmaları sayesinde ödeme sistemleri hizmetlerine dinamizm katacağını değerlendirmektedir.

1.4.2.3. (.....) Kredi Kartı Programındaki Bankalardan Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (67) (.....) kredi kartı programı taksit/ek taksit yapabilme, puan kazandırma/kullandırma ve kampanyalardan faydalanma imkânları sunulan bir sadakat programıdır. (.....)'den alınan bilgilere göre, Program kapsamında (.....)'nin (.....),(.....) ve (.....) ile hem kart hem de üye işyeri tarafında lisans çalışması bulunmakta (.....) ile de sadece kart tarafında lisans çalışması bulunmaktadır. (.....) kredi kartı programına dâhil lisans anlaşması bulunan bankalara, ödeme kuruluşlarının programa erişimini sağlayacak Sanal POS anlaşması yapmasını engelleyecek herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

- (68) (.....) Kuruma gönderdiği yazısında, BKM, VISA ve Mastercard gibi ödeme sistemi kuruluşları ve bağımsız denetçiler tarafından hizmet verme kuralları belirlenen ve denetlenen ödeme kuruluşlarının sisteme katılmasının sektörün büyümesine ve e-ticaretin gelişmesine katkı sağlayacağını ifade etmektedir. (.....)'nin ödeme kuruluşları ile imzaladıkları sözleşmelerde ödeme kuruluşuna bağlı çalışan alt üye işyeri ile kart hamili arasındaki ödeme, iade, *chargeback* vb. ilişkilerde muhatabın ödeme kuruluşu olacağı bu hususlarda (.....)'nin hukuki ve finansal sorumluluğunun olmadığı ifade edilmektedir. Ödeme kuruluşları aynı zamanda BDDK tarafından yayımlanan "Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkındaki Yönetmelik" ile belirlenen taksit kurallarına uygun davranmak aksi takdirde sorumluluğun kendisinde olacağını kabul etmek durumundadır.
- (69) Bununla birlikte bankaların doğrudan üye işyeri ile çalışması halinde işyerlerine kullandırılabilen kredi ve benzeri ürünlerin sunulması gibi yan ürünlerini ödeme kuruluşları altında çalışan işyerlerine kullandırılmadığı belirtilmektedir.
- (70) (.....), ödeme kuruluşları ile Standart Üye İşyeri Sözleşmesi ve Sanal POS Sözleşmelerinin yanı sıra Ödeme Sağlayıcı Üye İşyeri Sözleşmesi imzalayarak çalışmaktadır. Bankanın, lisansını almış Banka güvenlik kriterlerini sağlayan ve ticari koşullarda anlaşılabilir ödeme kuruluşları ile çalışabildiği belirtilmektedir. Hâlihazırda (.....) ve (.....) ile Üye İşyeri/Sanal POS Sözleşmeleri ve Ödeme Sağlayıcı Üye İşyeri Sözleşmeleri bulunmaktadır. (.....) ve (.....) ile de Üye İşyeri/Sanal POS Sözleşmeleri yapılmış olmakla birlikte Ödeme Sağlayıcı Üye İşyeri Sözleşmeleri bakımından süreç devam etmektedir.
- (71) (.....)'in Kuruma gönderdiği yazıda, ödemelerin yapılmasına yarayan fiziki ve sanal hesapların işletilmesi, bu hesaplarda bulunan tutarların aktarılması ödeme araçlarının piyasaya sürülmesi ve fatura ödemelerinde aracılık hizmetlerinin BDDK denetimine alınmasıyla risklerin azaldığı ve tüketici güveninin arttığı, bu sayede finansal piyasaların genişlemesinin beklendiği değerlendirilmektedir.
- (72) (.....) Kuruma gönderdiği yazısında, ödeme kuruluşlarının bankalara kıyasla teknik alt yapı, personel yeterliliği, denetimde serbestlik vb. açılardan daha az yetkin olduğunu öne sürmektedir.
- (73) Kuruma gönderdiği yazıda (.....), ödeme kuruluşlarının BDDK'dan lisans alarak faaliyet göstermeye başlamalarının güvenli hizmet sunulmasına ve piyasasının genişlemesine katkı sağlayacağı değerlendirilmesini yapmaktadır. Ödeme kuruluşlarının tek bir platform üzerinden birçok bankanın sanal POS'una entegre olma imkânı sağlamasının işyerlerinin tek tek tüm bankalarla anlaşma yapmak zorunluluğunu ortadan kaldırmak suretiyle işyerleri için avantaj sağladığını ifade etmektedir.

1.4.2.4. (.....) Kredi Kartı Programındaki Bankalardan Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (74) (.....) tarafından Kuruma gönderilen yazıda, (.....) kredi kartı programının 2001 yılından bu yana (.....) müşterilerine hizmet veren, kart müşterilerine günlük harcamalarını gerçekleştirdikleri sektörlerde, üye kuruluşlarda alışverişleri üzerinden puan, ürün, taksit, indirim fırsatları sunan bir sadakat programı olduğu ifade edilmektedir. (.....) ile (.....)'nin arasında imzalanan lisans anlaşması ile (.....) de (.....) üye işyeri anlaşması yapmakta, her iki bankanın sözleşme yaptığı üye işyerlerinde (.....) Kart hamilleri işyerinin sunduğu (.....) ve taksit seçeneklerinden yararlanmaktadır.

- (75) Program kapsamında (.....), Sözleşme süresi boyunca (.....) uygulaması dışında çok ortaklı kart programlarına katılmamaktadır. Program ortağı bankalar, birbirlerinin (.....) uygulaması kapsamındaki üye işyerleri ile üye işyeri anlaşması yapmamaktadır. Program ortağı bankalar, zincir mağaza merkezleri ile diğer bankaların anlaşması olmaması koşuluyla anlaşma yapabilmektedir. Ancak, söz konusu zincir mağaza merkezleri ile daha önce tarafların münferit üye işyeri anlaşması varsa, söz konusu üye işyeri anlaşması geçerliliğini korumaktadır.
- (76) (.....)'nın ödeme kuruluşlarıyla çalışarak programın üye işyerine sağladığı taksit yapabilme, puan kazandırma ve puan bozdurma işlemlerini alt üye işyerlerine kullanılabildiği belirtilmektedir. (.....) hâlihazırda (.....) ve (.....) ile çalışmaktadır.
- (77) Ödeme kuruluşları bankalarla üye işyeri anlaşması yapmaktan imtina eden üye işyerleri ile anlaşarak onlara sanal POS sağlayabilmektedir. Pazaryeri modelinde²⁰ alıcı ve satıcının bulunduğu özel ödeme çözümlerine ihtiyaç bulunan özel aracılık modeliyle çalışan üye işyerlerine çözüm sağlayabilmektedir. Ayrıca kart saklama hizmetiyle tekrarlanan ödeme kabul eden üye işyerlerinin her ödemede kart bilgisini almalarına gerek kalmadan düzenli tahsilat hizmeti sunabilmektedir. Bu avantajlarına karşılık ödeme kuruluşlarının mevzuat kapsamında taahhüt ettikleri sermaye tutarının çok üzerinde üye işyeri hacimlerine aracılık etmeleri halinde alt üye işyerinde ödeme itirazı, *fraud* vb. durumunda ödeme kuruluşu tarafından üstlenilmesinin bir risk oluşturduğu iddia edilmektedir. İtiraza konu işlem bedellerinin kuruluşun sermayesi nispetindeki ödeme kabiliyetinden yüksek olması nedeniyle gerçekleştirilemeyecek ödemeler olması, sektörde bu kuruluşlara duyulan güvenin azalmasına yol açabilecektir. Buna ek olarak söz konusu ödeme kuruluşlarının alt üye işyerleri ile anlaşma yapmadan önce kullanabilecekleri istihbarat araçlarının ve personelinin yetersiz olması nedeniyle, alt üye işyeri anlaşması gerçekleştirdiği firmaları yeterince tanıyamama riski bulunmaktadır.
- (78) (.....) de Kuruma gönderdiği yazıda, ödeme kuruluşlarının finansal hizmetlere yönelik geliştirmeye çalıştıkları finansal teknolojiyle yüksek bir katma değer oluşturabilecek potansiyele sahip oldukları, tüketiciler açısından maliyetlerin düşeceği ve rekabetin olumlu yönde etkileneceği değerlendirmesini yapmaktadır. Buna karşın, ödeme kuruluşları aracılığı ile yapılacak tahsilatlarda bankacılık sisteminin kullanılıyor olmasından dolayı suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanın önlenmesi bakımından ödeme kuruluşlarının gerekli sistemsel kontrolleri yapabilmesinin önemi üzerinde durulmaktadır.

1.4.2.5. (.....) Kredi Kartı Programındaki Bankalardan Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (79) Rekabet Kurumu'nun İstanbul ofisinde (.....) ile yapılan görüşmede ve firma tarafından Kurum'a gönderilen yazıda, (.....) kredi kartı platformu kapsamında (.....) kart hamillerinin (.....) üye işyerlerinde taksit yaptırma ve puan kazanma imkânı olmakla birlikte, (.....) kart hamillerinin (.....) üye işyerlerinde taksit yaptırmasının ve puan kazandırmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir. Bu yönüyle diğer kredi kartı platformlarından farklı bir işleyişe sahiptir.

²⁰ Pazaryeri, alıcılar ile satıcıların üçüncü bir taraf vasıtasıyla *online* ortamda bir araya getirilmesi ve bu şekilde ürünlerin sergilenmesi ve satışının gerçekleşmesine olanak veren ve sahibinden.com, n11.com, gittigidiyor gibi e-ticaret faaliyetini nitelemektedir.

- (80) (.....), ödeme kuruluşlarının BDDK tarafından denetlenmesi, PCI güvenlik standartlarını sağlamaları, sermaye yeterliliği zorunluluğu sayesinde ödeme kuruluşlarına yönelik risk algısının olumlu olduğunu belirtmektedir. Buna ek olarak, Mastercard ve VISA tarafından yayınlanmış kurallara paralel olarak *chargeback* riskinin üye işyeri tarafından üstlenilmesi gerektiğini ve ödeme kuruluşlarını da üye işyeri olarak kabul edildiğini ifade etmektedir. BDDK ve ilgili mevzuatın sınırlamalar doğrultusunda *adult*, kumar gibi içeriklere sahip işyerlerinde (.....) POS'u bulunmaması şartı ile ödeme kuruluşları ile çalıştıklarını, bunun dışındaki finansal risklerin sadece ödeme kuruluşları değil tüm üye işyerleri için geçerli olduğu eklenmektedir.
- (81) (.....) da Kurum'a gönderdiği yazısında, ödeme kuruluşlarının bireysel tüketici ve mikro boyuttaki işletmelerin finansal teknolojilere erişimine katkı sağlama avantajı olduğunu belirtmektedir. Ödeme kuruluşlarının işlem ücreti ve komisyona dayalı gelirlerini rekabet nedeniyle düşürmeleri sürdürülebilir olmadığı için çalışma koşullarının müşteri mağduriyetine ve finansal sektöre güvensizliğe yol açabilmesi gibi bir dezavantajının bulunduğunu ifade etmektedir.
- (82) (.....) da Kurum'a gönderdiği yazısında, 01.07.2013 öncesinde (.....) kredi kartı programı kapsamına dâhil olduğunu bu tarihten sonra herhangi bir kredi kartı programına dâhil olmadığını belirtmektedir. Ödeme kuruluşlarının bankacılık ve finans piyasalarına pozitif katkı sağladığını değerlendirdiği ödeme kuruluşları ile herhangi bir iş ilişkisi bulunmadığını belirtmektedir.

I.4.2.6. (.....) Kredi Kartı Programındaki Bankalardan Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (83) Kurum'a gönderdiği yazıda (.....) kredi kartı programının 1998 yılında (.....) tarafından kurulduğunu, 2002 yılında (.....) tarafından satın alındığını ve sadakat programına dâhil başka bir bankanın bulunmadığını belirtmektedir. Program kapsamında üye işyerlerinde taksitli alışveriş, puan kazanımı ve harcaması imkânları sunulmaktadır. (.....), bağlı olduğu grubun ticari kararı uyarınca ödeme kuruluşlarına hesap açılmadığını ifade etmektedir.

I.4.2.7. (.....) Kredi Kartı Programındaki Bankalardan Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (84) (.....) tarafından Kurum'a gönderilen yazıda, 2012 yılında kurulmuş olan (.....) kredi kartı programı kapsamında, kart hamillerine taksit, puan ve indirim olanakları sunulmaktadır. Program kapsamında başka bir banka bulunmamakla beraber (.....) diğer bankalarla ortak POS anlaşmaları yapmaktadır.
- (85) (.....) göre, ödeme kuruluşlarının sunduğu finansal teknoloji servisleri sayesinde kart kabul eden işletmeler artarken kart sahipleri hizmetlere kolaylıkla erişmektedir. (.....) toplam 11 adet ödeme ve elektronik para kuruluşu ile çalışması bulunmaktadır

I.5. Değerlendirme

I.5.1. Çoklu Kredi Kartları Pazarında Rekabet ve Ödeme Kuruluşları

- (86) Kredi kartları, kart hamillerinin nakit ödeme yapmadan işyerlerinden mal ve hizmet alımına imkân veren bir ödeme yöntemidir. BKM verilerine göre 2016 yılı itibariyle Türkiye’de toplam yaklaşık 59 milyon kredi kartı ve kredi kartlarının kullanımına yönelik 1.746.220 POS bulunmaktadır. Türkiye’de oldukça yaygın olan kredi kartı kullanımında yakın zamana kadar kart ihraç eden bankaların üye işyeri edinimi pazarında işyerleri ile anlaşma yapan temel aktörler olduğu, kart hamillerinin ise bankalardan edindikleri kredi kartlarını bu üye işyerlerinde kullanmak suretiyle ödeme yaptıkları bir yapı mevcuttu. Bununla birlikte yukarıda ayrıntılı olarak ele alınan ödeme kuruluşlarının faaliyete başlaması ile üye işyeri edinimi pazarındaki rekabetçi yapı değişmeye başlamıştır. Bu çerçevede yakın zamanda sadece bankalar tarafından ulaşılmaya çalışılan ve POS sağlanan üye işyeri edinme pazarında ödeme kuruluşlarının da bir oyuncu olduğu ifade edilebilecektir. Nitekim 6493 sayılı Kanun’un kapsamında BDDK’dan alınan faaliyet izni çerçevesinde bankalardan edindikleri POS erişimini, üye işyerlerine ağırlıklı olarak sanal POS şeklinde sunan ödeme kuruluşları bankalar ile üye işyeri edinme pazarında rekabet ederek özellikle finansal piyasalara erişimi kısıtlı olan ve bankalar ile çalışmakta zorlanan küçük ölçekli firmalara, bu firmaların kredi kartı kabul etmesini sağlamak üzere POS temin etmektedirler. Bu süreçte ödeme kuruluşlarının alt piyasada üye işyeri edinmeden önce bir bankadan POS erişimi sağlamış olması ve bu POS’u üye işyerlerine kullandırabilmesi gerekmektedir.
- (87) Bu noktada peşin alışverişler için bir ödeme kuruluşunun bankalar tarafından sunulan POS’lara erişiminde bir sorun olmadığı söylenebilecektir. Nitekim özellikle Mastercard ve VISA tarafından kurulan global kart sisteminin bir parçası olarak herhangi bir bankadan herhangi bir POS’a erişimi olan bir ödeme kuruluşunun üye işyerine sunulan tüm kredi kartlarını kabul edebilmesi ve bu bağlamda kart ile alışverişi sağlayabilmesi mümkündür. Bununla birlikte çoklu kredi kartları pazarında birbiri ile rekabet halinde bulunan Bonus, Maximum, World gibi kredi kartı programlarının sunduğu taksit uygulama ve puan kazanma imkânı sağlayan POS’lara erişim ise bu dosyanın temel unsurunu oluşturmaktadır. Nitekim dosya konusu şikâyette özetle Bonus platformuna erişmek üzere platform üyesi bankalarla yapılmak istenen ve Bonus özellikli POS’lara erişim taleplerinin GARANTİ tarafından zorlaştırılması nedeniyle ödeme kuruluşlarının özellikle taksitli satış sağlayamaması ve bu bağlamda piyasadan dışlandıkları iddia edilmektedir.
- (88) Anılan iddiayı değerlendirebilmek üzere yerinde inceleme bulgularının değerlendirilmesine ve iddiaların 4054 sayılı Kanun’un 4 ve 6. maddeleri kapsamında analizine geçmeden önce, taksitli satışın ve bu bağlamda taksitli satış imkânı sunan POS’lara erişimin ödeme kuruluşlarının rekabetçi konumu açısından önemine değinmek yerinde olacaktır.

- (89) Taksitli satış bir mal veya hizmetin bedelinin, tüketici tarafından kısım kısım ödenmesi suretiyle satıcıya verilmesi esaslarına dayanan bir işlemdir. Vade farkı ya da (banka ve/veya mağaza finansmanlı) peşin fiyatına taksit gibi imkânlar ile sunulan bu işlem türünün, kredi kartlarının yaygınlaşması ile tüketimde oldukça sık kullanılan bir yöntem haline geldiği ifade edilebilecektir. Özellikle nihai tüketim ürünlerinde kredi kartları ile taksitli satışın oldukça yaygınlaştığı dikkat çekmektedir. Nitekim taksitli satışın bazı ürünler için tercih edilen temel ödeme yöntemi olarak kullanılması sonucu artan alışveriş hacmi nedeniyle BDDK tarafından Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik'te 2013 ve 2016 yıllarında yapılan değişiklikler ile kredi kartı ile alışverişte 12 taksit sınırı getirilmiş ve bazı ürünler için bu sınır 4-6-9 ay olarak belirlenmiş ve kredi kartlarıyla gerçekleştirilecek telekomünikasyon, doğrudan pazarlama ile ilgili harcamalar, yurt dışında yapılan harcamalar ve yemek, gıda, alkollü içecek, akaryakıt, kozmetik, ofis malzemesi ile hediye kart, hediye çeki ve benzeri şekillerde herhangi somut bir mal veya hizmeti içermeyen ürünlerin alımlarında taksit uygulaması kaldırılmıştır. Sektörden toplanan veriler dikkate alınarak yapılan hesaplamalara göre 2016 yılı itibarıyla kredi kartı ile yapılan alışverişlerde işlem sayısının (.....)'unun taksitli işlemlere ait olduğu; bu oranın kredi kartı ile yapılan toplam alışveriş cirosu içinde ise (.....) olarak gerçekleştirildiği görülmektedir.
- (90) Bir bankanın bir platforma bağlı kalmadan üye işyerleri ile yaptığı anlaşmalar vasıtasıyla kendi kredi kartlarına taksit yapması mümkün olmakla birlikte Bonus, World, Maximum gibi çok markalı kredi kartı programlarının 2002 yılından itibaren yaygınlaşması ile birlikte ilgili pazarda bankalar arasında olan rekabet anılan kart sistemleri arasındaki rekabete dönüşmüştür. Özellikle küçük ölçekli bankaların bu tür anlaşmalar sayesinde sürece dâhil olabildiği, mezkûr kredi kartı programlarını konu eden birçok muafiyet kararında Kurulca da tespit edilmiştir. Bu noktada taksitli satışta çok markalı kredi kartı programlarının önemini de vurgulamak yerinde olacaktır. Yapılan hesaplamalara göre taksitli satışların hacim olarak %(.....)'si ve işlem adedi olarak %(.....)'si çok markalı kredi kartları ile gerçekleştirilmiştir²¹. Bu çerçevede kredi kartı ile yapılan taksitli satışların büyük bir kısmının çok markalı kredi kartları vasıtası ile gerçekleştirildiği ifade edilebilecektir.

I.5.2. Yerinde İnceleme Bulgularının Değerlendirilmesi

- (91) GARANTİ'de yapılan yerinde inceleme bulguları bankanın çok markalı kredi kartı ihracı pazarı ile üye işyeri edinme pazarında banka ve Bonus platformunun ödeme kuruluşlarına yönelik strateji, değerlendirme ve eylemlerine ilişkin bir çerçeve sunmaktadır. Bu kapsamda anılan bulgular değerlendirildiğinde;
- GARANTİ'nin 2012 yılından beri ödeme kuruluşları ile çeşitli seviye ve alanlarda işbirliğinde bulunduğu (Belge-2),
 - 2014 yılına kadar bu işbirliklerindeki taraf teşebbüslerin ödeme itirazı (*chargeback*) ve kurumsal imaja ilişkin risklerinin olması durumunda çekinceli davranıldığı ve ödeme kuruluşuna sağlanan sanal POS'un tahsis edilen web sitesi dışında kullanılıp kullanılmadığına ilişkin tespit mekanizmalarının araştırıldığı (Belge-3),
 - 2014 yılından itibaren 6493 sayılı Kanun ve bu kanun sonucu piyasada ortaya çıkan ve çıkması beklenen değişikliklerin analiz edildiği; bu kapsamda;

²¹ Bu noktada tek bir bankadan oluşmakla birlikte iş modeli benzerliği ve sahip olduğu potansiyel açısından FİNANSBANK Cardfinans, HSBC Advantage ve HALKBANK Paraf Kart programlarının da çok markalı kredi kartı pazarı içinde ele alındığını ifade etmek yerinde olacaktır.

- o Ödeme kuruluşlarının tek fiyat, tek arayüz, tek *chargeback* süreci, kolay mutabakat, global deneyim gibi avantajları olduğu,
- o Bununla birlikte bu firmaların yeni oyuncular olarak rakip olması, sahip oldukları global deneyim, sunacakları yeni modeller ile bankalar için bir tehdit olabileceği ve buna bağlı olarak (.....) gibi olumsuzlukların beklendiği,
- o Bu durum karşısında bankanın iş modelinde değişiklik olmaz ise (.....) uğrayabileceği,
- o Buna karşılık ise (.....) gibi bazı stratejik adımlar atılabileceği değerlendirilmeleri yapıldığı (Belge-4),
- 2015 yılında yapılan bir sunumda (Belge-4) ise:
(.....)
değerlendirmeler yapıldığı,
- Kimi zaman üye işyerinin sahip olduğu ciro ve kullanım hacmi nedeniyle ilgili işyerinin inisiyatifi ile o üye işyerine özel olarak bazı ödeme kuruluşlarına sanal POS açılması suretiyle çeşitli işbirliklerine ((.....) gibi.) gidildiği (Belge-5, 6, 7, 8)
- Bir ödeme kuruluşuna sanal POS sağlandığı zaman sanal POS üzerinden alt üye işyeri bilgilerinin ayrıştırılmasının sağlanabileceğine dair teknik görüş birliği olduğu (Belge-6),
- 2015 yılı itibarıyla BDDK'dan lisans alan ödeme kuruluşların iş modellerinin incelendiği, (.....) dair stratejilerin geliştirildiği (Belge-8, 11),
- 2016 yılında ise GÖSAŞ ile ödeme kuruluşları arasındaki üye işyeri ve alt üye işyeri ilişkisinin nasıl yürütüleceğine ilişkin bir iş modeli üzerinde mutabakat sağlandığı ve bu model çerçevesinde (Belge-12)
(.....)
gibi hususlara ilişkin kararlar alındığı,
- 2016 yılı Haziran ayından itibaren (.....) adlı ödeme kuruluşunun sanal POS talebine yönelik yazışmalar yapıldığı ancak Eylül ayı itibarıyla, alt birim yöneticilerinin ısrarına rağmen henüz bir sözleşme yapılmadığı (Belge-15),
- 2016 yılı Haziran ayında, daha önceki dönemde (.....) üzerinden sanal POS sağlanan (.....)'nın Garanti Bankası ile işbirliğini geliştirme talebine yönelik banka tarafından sunulan fiyatların yüksek kaldığı; buna karşılık alt birim yöneticilerinin (.....) ile daha iyi bir fiyatlama çerçevesinde anlaşma yapmak için üst yönetimi ikna etmeye çalıştığı; üst yönetiminin ise mevcut işbirliğini genişletmek konusunda olumsuz bir tavır sergilediği (Belge-13),
- (.....) adlı ödeme kuruluşunun finans kurallarına aykırı işlemlerine ilişkin haberler nedeniyle GARANTİ ile (.....) adlı internet sitesi üzerinden yürüttüğü sanal POS anlaşmasına ilişkin şüphelerin ortaya çıktığı ve işbirliğinin bu bağlamda sona erdirilmesinin tartışıldığı (Belge-16)
- 2016 yılı Haziran ayında, GARANTİ ile (.....) arasında yenilenmesi planlanan Bonus kredi kartı işbirliği sözleşmesinin alt lisanslamaya ilişkin (.....) numaralı maddesinde, alt lisanslama yasağı içine 6493 sayılı Kanun kapsamında lisans almak suretiyle faaliyet gösteren ödeme kuruluşları ile yapılan ve Bonus platformuna erişim sağlayacak anlaşmaların da katılması konusunda bir değişiklik yapılmasına ilişkin yazışmalar yürütüldüğü (Belge-14),

- 2016 yılı Eylül ayında bir ödeme kuruluşu olan (.....)'ın BDDK'dan onay alması sonrasında iş modelinin ayrıntılarının araştırıldığı ve anılan teşebbüsün sunduğu taksitli satış imkanına ilişkin olarak GARANTİ ile bir anlaşması olmadığı; bununla birlikte muhtemelen (.....) aracılığı ile Bonus platformuna erişim sağlayabilen sanal POS sunabildiğinin görüldüğü (Belge-17),
- 2016 yılı Ekim ayında (.....) adlı ödeme kuruluşu ile çalışmak üzere bir işbirliği konusunda görüşmeler olduğu ve bu çerçevede GARANTİ tarafından (.....) ve (.....) aracılığı ile sanal POS verilecek işyerlerinden ücret alınması ve (.....) gibi şartlar üzerinde çalışıldığı ve 2017 yılı başında hukuki görüşlerin alınması sonrasında anılan ödeme kuruluşu ile çalışmaya olumlu yaklaşıldığı (Belge-18, 22),
- Benzer şekilde bir sunumda (.....) bu müşterilerin, sistem içinde kalmasına yönelik stratejilerin tartışıldığı ve bu şekilde GARANTİ'nin (.....) yönelik analizlerin yapıldığı (Belge-23),
- GARANTİ'nin finansal teknolojiler pazarındaki konumuna yönelik yapılan bir çalışmada GARANTİ'nin sunduğu hizmetlerden biri olan kart ihracı (*card issuer*) faaliyetinin herhangi bir ödeme kuruluşu tarafından sağlanmadığı; bununla birlikte GARANTİ ile birçok ödeme kuruluşunun, sanal POS servisi, fiziki POS servisi, altbayi ve pazaryeri servisleri, taksit/kapsama alanı gibi hizmetleri vermek bakımından aynı seviyede rakip olduklarına yönelik tespitler bulunduğu (Belge-19),
- 2017 yılı başında, hali hazırda (.....) vasıtası ve sadece bu siteye özel bir işbirliği içinde bulunan (.....)'nun sanal POS talebine yönelik değerlendirmeler yapıldığı, bu değerlendirmelerde genel olarak;
 - o Alt üye işyerlerinin ayrıştırılması, ödeme kuruluşların kayıtlarının sağlanması gibi şartların sağlanmasına rağmen ilgili ödeme kuruluşu ile çalışmada tereddütlerin oluştuğu,
 - o Bu noktada GARANTİ üst yönetiminin ödeme kuruluşlarına ilişkin sürecin tamamen oturmadan sanal POS taleplerini reddetmeyi tercih ettiği,
 - o Bununla birlikte alt birim yöneticilerinin ısrarına rağmen ödeme kuruluşları ile çalışmadaki endişelerin kredi riski açısından değil cezai yaptırım ve iş modelinin yaygınlaşması içerikli olduğu,
 - o Buna rağmen üst yönetimce uygun görülmesi halinde çalışmaya başlanabileceğine yönelik ifadelerin olduğu (Belge-20),
- Aynı dönemde GARANTİ alt birim yöneticilerinin (.....)'ya sanal POS sağlanmasına yönelik taleplerine rağmen ilgili firmaya sunulan fiyatların yüksek kalması nedeniyle bir sözleşmenin gerçekleşmemesine ilişkin olarak bir birim yöneticisinin, GÖSAŞ Genel Müdürü'ne yönelik "(.....)" sorusuna yanıt olarak Genel Müdür tarafından "(.....)" yanıtının verildiği (Belge-21),

- 2017 yılı Temmuz ayında oda sayısının üzerinde rezervasyon alınması nedeniyle hizmet veremeyen ve mühürlenmiş bir otele kredi kartı ile ödeme yapan tüketicilerin ödeme itirazlarının (*chargeback*) değerlendirilmesine yönelik olarak ilgili otel ile anlaşmalı ödeme kuruluşu olan (.....) ile GÖSAŞ arasındaki ihtilafa ilişkin olarak (.....)'in ödeme itirazı yükümlülüğünü yerine getirmek istememesinin tartışıldığı ve sonuç olarak ilgili ödeme kuruluşu ile yapılan üye işyeri sözleşmesindeki ilgili ödeme kuruluşunun sorumluluğuna ilişkin kuvvetli maddelerin olduğunun ifade edildiği (Belge-24)

görülmektedir.

- (92) Yukarıda aktarılan hususlar genel olarak analiz edildiğinde, GARANTİ'nin 2012 yılından beri ödeme kuruluşları ile çeşitli seviyelerde fakat sınırlı işbirliklerinin olduğu ve özellikle 6493 sayılı Kanun sonrası ödeme kuruluşlarının işleyişinin belli kural ve denetimlere bağlanması ile alt birim yöneticilerinin bu kuruluşları stratejik bir tehdit ve fırsat olarak dikkate aldığı görülmektedir. Bununla birlikte GARANTİ'nin anılan kuruluşları üye işyeri edinme pazarında rakip olarak görmesi ve bu kuruluşların getirdiği iş modelinin yaygınlaşmasından duyduğu endişeler nedeniyle bu kuruluşlar ile işbirliklerinin geliştirilmesine olumsuz yaklaştığı ortaya çıkmaktadır. Bu sürece paralel olarak ise (.....) ile yenilenmesi planlanan Bonus işbirliği sözleşmesinde (.....)'in ödeme kuruluşları ile çalışmasının engellenmesine yönelik alt lisanslama başlıklı maddenin ayrıntılandırıldığı görülmektedir.

1.5.3. 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (93) Önaraştırma konusu iddialar arasında GARANTİ'nin Bonus kredi kart program ortaklığı çerçevesinde ödeme kuruluşları aleyhine yürüttüğü davranışların 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği de bulunmaktadır. Kanun'un 6. maddesinde bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması yasaklanmakta ve aynı maddenin ikinci fıkrasında örnek niteliğinde bazı kötüye kullanma halleri sayılmaktadır. Bu kapsamda, hakim durumun kötüye kullanılıp kullanılmadığının değerlendirilmesi için öncelikle iddialara konu teşebbüs olan GARANTİ'nin ilgili pazar veya pazarlarda hakim durumda olup olmadığının tespiti; bir hakim durum olasılığının tespiti halinde ise bir kötüye kullanma olup olmadığının analiz edilmesi gerekmektedir.
- (94) Hakim durum değerlendirmesinde esas olan, incelemeye konu olan teşebbüsün rekabetçi baskılardan ne ölçüde bağımsız davranabildiği hususudur. Rekabetçi baskı kapsamında sadece rakiplerinin fiyat ya da miktar rekabetinden değil aynı zamanda alt pazarlarda müşterilerin alıcı gücünden ya da üst pazarlardaki sağlayıcıların pazar gücünden de bağımsızlık anlaşılmaktadır. Bu çerçevede Kurum tarafından yayımlanan "Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışların Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz" (Kılavuz) ile ele alındığı üzere GARANTİ'nin ve rakiplerinin ilgili pazarlardaki konumu, pazara giriş engelleri ve alıcıların pazarlık gücü çerçevesinde yapılan değerlendirmelere yer vermek gerekmektedir.
- (95) Genel kural olarak, teşebbüslerin ilgili pazarlardaki konumlarının ve pazar gücünün en önemli göstergelerinden birisi Kılavuz'un 11. paragrafında yer verildiği üzere, pazar paylarıdır. İncelenen teşebbüsler bakımından, bu yönde bir karine bulunmamakla birlikte, %40'ın üzerindeki pazar payına sahip olunması durumunda hakim durum bakımından daha detaylı değerlendirmeler yapılması gerekmektedir. Bu eşiğin altında yer alan teşebbüslerin, hakim durumda bulunma ihtimalleri daha düşük kabul edilmektedir.

17-28/462-201

- (96) Dosya konusu şikayet çerçevesinde GARANTİ'nin ve rakiplerinin kredi kartı pazarındaki pazar gücünü analiz etmek üzere aşağıda verilen tablo çerçevesinde toplam kredi kartı sayısı ile toplam üye işyeri edinme pazarındaki konumuna bakmak yerinde olacaktır.

Tablo 1: Türkiye Üye İşyeri ve Kredi Kartı Pazarları ve Pazar Payları (2016)

	Anlaşmalı Üye İşyeri Sayısı	Kart Sayısı	Üye İşyeri Sayısı Pazar Payı (%)	Kredi Kartı Sayısı Pazar Payı (%)
YAPI KREDİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İŞ BANKASI	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HALKBANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GARANTİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AKBANK (CITI VE ODEA)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
FİNANSBANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VAKIFBANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HSBC	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ZİRAAT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DENİZBANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TEB	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ING	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ALBARAKA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ŞEKERBANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TFKB	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
FİBABANKA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ANADOLU	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ABANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BURGAN BANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ICBC	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TEB	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden Elde Edilen Bilgiler ve Raportörlerce Yapılan Hesaplamalar.

- (97) Yukarıdaki tabloda da yer verildiği üzere, GARANTİ'nin üye işyeri edinme pazarında %(.....); toplam ihraç edilen kredi kartları içinde ise %(.....) pazar payı bulunmaktadır. Bu pazar paylarının bir hakim duruma işaret etmemesi bir yana ilgili pazarlarda GARANTİ'den daha yüksek paylara sahip güçlü rakiplerin varlığı da dikkat çekmektedir. Buna ek olarak aşağıdaki tabloda da GARANTİ'nin kredi kartı ciro ve işlem adedi bazında sırasıyla %(.....) ve %(.....) pazar payına sahip olduğu, bu noktada yine daha yüksek pazar payına sahip bir rakibin olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Türkiye Üye İşyeri ve Kredi Kartı Pazarları ve Pazar Payları (2016)

	Kredi Kartı Ciro Pazar Payı (%)	Kredi Kartı İşlem Adedi Pazar Payı (%)
YAPI KREDİ	(.....)	(.....)
GARANTİ	(.....)	(.....)
İŞ BANKASI	(.....)	(.....)
AKBANK	(.....)	(.....)
FİNANSBANK	(.....)	(.....)
VAKIFBANK	(.....)	(.....)
DENİZBANK	(.....)	(.....)
TEB	(.....)	(.....)
ING BANK	(.....)	(.....)
HALKBANK	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden Elde Edilen Bilgiler ve Raportörlerce Yapılan Hesaplamalar.

- (98) Kredi kartı ile yapılan toplam taksitli satışlar içinde ise GARANTİ'nin payı %(.....) olarak hesaplanmıştır. Yukarıda aktarılan pazar payları ve piyasadaki güçlü rakip bankaların varlığı dikkate alındığında, GARANTİ'nin ilgili pazarlarda hakim durumda olma ihtimalinin bulunmadığı değerlendirilmektedir.

17-28/462-201

- (99) Bonus kredi kartı program ortaklığının ise çok markalı kredi kartı ihracı pazarındaki payının yaklaşık %(...) olmasından hareketle Kılavuz'un 11. paragrafındaki ifade doğrultusunda bir hakim durum tespiti yapılamayacağı gibi anılan programın bir teşebbüs niteliğinde olmaması nedeniyle olası rekabetçi sorunların aşağıda ele alındığı şekilde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında incelenmesi gerekmektedir.

I.5.4. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (100) Önaraştırmanın konusunu oluşturan bir diğer iddia, GARANTİ ile diğer Bonus kredi kartı programı üyesi bankalar arasında imzalanan ve Kurul tarafından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uygulamasından muaf tutulan sözleşmeler yoluyla ödeme kuruluşlarının piyasaya girmesinin engellendiği hakkındadır.

I.5.4.1. Bonus Kredi Kartı Program Ortaklığı

- (101) GARANTİ, 2002 yılında DENİZBANK ile Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi imzalamıştır. Taraf bankaya esas olarak Bonus markalı kredi kartı çıkartma ve dağıtma ve Bonus kredi kartı kabul eden üye işyeri ağı oluşturma imkânı sağlanmaktadır. 2002 yılından bu yana GARANTİ, kart çıkaran kuruluş ve üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlarla imzaladığı sözleşmeler yoluyla çok markalı kredi kartı platformu olan Bonus kredi kartı platformunu kurmuştur.
- (102) GARANTİ ile platform üyesi banka arasında yapılan program paylaşımı sözleşmesi kapsamında platform üyesine sağlanan hak ve yetkiler şu şekildedir:

(.....)

- (103) Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmeleri kapsamında program ortağı bankaya bu hak ve yetkiler verilmekle beraber, platform üyesine aşağıdaki konularla ilgili sınırlamalar getirilmiştir:

(.....)

- (104) GARANTİ, program paylaşım sözleşmesi yapan bir bankanın Bonus kredi kartı kabulü dışındaki üye işyeri ilişkilerini serbestçe belirlediğini, hangi kurum ve kuruluşlarla üye işyeri ilişkisi tesis edeceğine doğrudan kendisinin karar verdiğini, GARANTİ'nin bu sürece dâhil olmadığını ifade etmektedir.
- (105) Aşağıdaki tabloda GARANTİ'nin 2002 yılından bu yana imzaladığı Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmeleri ve muafiyet aldıkları Kurul karar tarihi ve sayısı yer almaktadır.

Tablo 3: Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri ve Muafiyet Aldıkları Kurul Kararları

Taraflar	İmza Tarihi	Karar Tarihi	Karar Sayısı
GARANTİ-DENİZBANK	31.12.2002	22.07.2004	04-48/639-158
GARANTİ-TEB	02.08.2006	14.09.2006	06-63/861-251
GARANTİ-ŞEKERBANK	01.03.2007	18.10.2007	07-79/983-381
GARANTİ-DENİZBANK (2. DÖNEM)	16.01.2008	24.07.2008	08-47/665-259
GARANTİ-ING BANK	17.06.2008	13.04.2009	09-14/316-80
GARANTİ-BURGANBANK	26.11.2009	05.08.2010	10-52/961-336
GARANTİ-ALTERNATİFBANK	23.12.2010	03.08.2011	11-44/991-337
GARANTİ-ICBC	30.04.2012	30.04.2014	14-16/296-127
GARANTİ-TEB (2. DÖNEM)	18.12.2012	05.08.2015	15-33/482-149
GARANTİ-FİBABANKA	01.04.2013	19.02.2014	14-07/149-64
GARANTİ-ING BANK (2. DÖNEM)	01.10.2013	07.08.2014	14-26/524-232
GARANTİ-DENİZBANK (3. DÖNEM)	07.03.2013	08.01.2015	15-02/9-7
GARANTİ-ŞEKERBANK (2. DÖNEM)	11.07.2013	28.12.2016	16-45/723-326
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: GARANTİ

- (106) Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı gibi, GARANTİ, DENİZBANK, TEB, ŞEKERBANK, ING BANK, BURGANK, ALTERNATİFBANK, ICBC, FİBANKA ve TFKB olmak üzere toplam dokuz banka ile Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmeleri imzalamıştır. (.....)
- (107) İlgili Kurul kararlarından, GARANTİ'nin muafiyet başvurularına konu Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinin, platform ortağı banka tarafından Bonus kredi kartı hamillerine yönelik yapılacak kampanyalara, reklam ve tanıtım faaliyetlerine taraf bankanın vereceği Bonus oranlarına, ayrıca kart uygulamalarının, müşterilere verilecek bonusların ve sağlanacak avantajların sahip olacağı özelliklerin tespit edilmesi gibi rekabeti kısıtlayıcı hükümler barındırması nedeniyle 4054 sayılı Kanun kapsamında menfi tespit alamadığı anlaşılmaktadır. GARANTİ ile taraf bankanın rakip teşebbüsler olması nedeniyle, ilgili sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanmadığı görülmektedir. Bununla birlikte Kanun'un 5. maddesinde yer alan dört koşulu karşılaması nedeniyle Kanun'un 4. maddesi uygulamasından bireysel muafiyet aldığı anlaşılmaktadır.
- (108) Bonus program ortaklığı kapsamında imzalanan sözleşmelerin tamamında, taraf bankaya Bonus kredi kartı programı ve bunun parçaları ve uygulamaları ile ilgili alt lisanslama yasağı getirilmektedir. GARANTİ'ye göre bu yasak dolayısıyla platform üyesi banka, sahip olduğu Bonus markalı kredi kartı çıkartma ve dağıtma yetkisinin yanı sıra Bonus kredi kartı kabul eden üye işyeri oluşturma imkânını veya mevcut işyerlerini Bonus kredi kartı programına dâhil etme imkânını başka bir banka, kart çıkaran kuruluş ya da üye işyeri anlaşması yapan kuruluşa devredememektedir.
- (109) GARANTİ, imzaladığı bütün program ortaklığı sözleşmelerinde verilen lisansın niteliğinin aynı olduğunu, "alt lisans verme yetkisi içermediği" şeklinde ifade edilerek basit lisans olarak belirlendiğini ifade etmektedir. Bunlardan farklı olarak (.....) ile yapılan sözleşmelerde aşağıda yer verilen ilave düzenlemeler bulunmaktadır:
(.....)
- (110) GARANTİ, (.....) sözleşmelerinin 2013 yılında yürürlüğe giren düzenlemeler sonrasında yapılması nedeniyle ödeme kuruluşlarını da kapsayacak şekilde yazıldığını belirtmektedir.
- (111) Bu noktada 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi hükmüne değinmek gerekmektedir. Söz konusu 13. maddede, "Aşağıdaki hallerde muafiyet ve menfi tespit kararları geri alınabilir ya da tarafların belirli davranışları yasaklanabilir: a) Kararın alınmasına esas teşkil eden herhangi bir olayda değişiklik olması, b) Karara bağlanan şartların veya yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, c) Kararın söz konusu anlaşma hakkında yanlış veya eksik bilgiye dayanarak verilmiş olması. Geri alma kararı (a) bendinde değişikliğin olduğu tarihten, diğer hallerde ise muafiyet veya menfi tespit kararının verildiği tarihten itibaren geçerlidir. (c) bendinde belirtilen yanlış ve eksikliğin ilgili teşebbüsün hilesi veya kastı ile gerçekleşmesi halinde karar hiç alınmamış sayılır." ifadesine yer verilmektedir.
- (112) Ödeme kuruluşları, 20.06.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6493 sayılı Kanun'un geçiş hükümleri ve bu çerçevede Ödeme Hizmetleri Yönetmeliğinin 27.06.2014 tarihinde yayımlanmasından itibaren bir yıl içinde BDDK'dan izin almak suretiyle faaliyet göstermektedir. Bu kapsamda hâlihazırda 29 adet²² ödeme kuruluşu faaliyet göstermektedir. 6493 sayılı Kanun ile ödeme kuruluşları bankalar ve üye işyerleri arasında aracı konumda faaliyet gösterebilmektedir.

²² https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Kuruluslar/Odeme_Kuruluslari/Odeme_Kuruluslari.aspx (son ziyaret tarihi 17.08.2017)

- (113) Ödeme kuruluşlarının üye işyerlerine tek çekim satışlarının yanı sıra taksitli satışlarda da aracılık rolü üstlenmekte olduğu, taksitli satışlara aracılık edebilmesi için Bonus, Axess, World vb. kredi kartı platformlarındaki bankaların alt yapısına erişim sağlamasının gerektiği dikkate alındığında GARANTİ'nin platform bankaları ile imzaladığı sözleşmelerdeki alt lisanslama yasağı hükmünün taraf bankaların ödeme kuruluşları ile çalışmasının alt lisanslama yasağı kapsamına alınacak şekilde genişletilmesinin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükmünden bireysel olarak muaf olup olmayacağı ve ilgili sözleşmelerin Kanun'un 13. maddesi kapsamında söz konusu muafiyetlerin geri alınmasının gerekip gerekmediğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

I.5.4.2. 4054 Sayılı Kanun'un 5. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (114) GARANTİ ile taraf bankalar arasında imzalanan Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerine, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulların tamamının karşılanması dolayısıyla Kurul tarafından Kanun'un 4. maddesi uygulamasından muafiyet tanınmıştır.
- (115) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde; *"Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4 üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir: a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması, b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması, c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması, d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması. Muafiyet belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesi belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabilir. Muafiyet kararları anlaşmanın ya da uyumlu eylemin yapıldığı veya teşebbüs birliği kararının alındığı yahut bir koşula bağlanmışsa koşulun yerine getirildiği tarihten itibaren geçerlidir. Kurul, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabilir."* ifadesi yer almaktadır.
- (116) Bununla birlikte önaraştırma kapsamında yapılan incelemede, muafiyete konu sözleşmelerde yer alan alt lisanslama yasağının, 6493 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra BDDK'dan izin alarak faaliyette bulunmaya başlayan ödeme kuruluşlarını da kapsayacak şekilde uygulandığı ve hâlihazırda muafiyet başvurusu yapılmış olan (.....) sözleşmelerinde de ödeme kuruluşlarının alt lisanslama yasağı kapsamında olduğuna yönelik ilave hükümler yer aldığı anlaşılmıştır.
- (117) Bu çerçevede Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerindeki alt lisanslama yasağına ilişkin hükümlerin 4054 sayılı Kanunun 5. maddesindeki koşulların her birinin karşılanıp karşılanmaması bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir.

I.5.4.2.1. Malların Üretim veya Dağıtımı İle Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (118) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için öncelikle anlaşma konusu malın üretimi ve dağıtımı ile ilgili olarak bir gelişme veya iyileşme olması ya da ekonomik veya teknik gelişme sağlanması gerekmektedir. İlgili bentte kastedilen iyileşme ve gelişmelerin, sadece teşebbüslerin kendi açılarından sağlayacakları menfaat veya kazanç şeklinde değil, aynı zamanda bunların ekonomiye yapacakları somut katkı şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Bu kapsamda somut olayın özelliklerine göre değişmekle birlikte genel olarak üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi hallerin varlığı halinde muafiyetin ilk koşulunun sağlandığı değerlendirilmektedir.

- (119) Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmeleriyle çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında kapalı ağ olarak faaliyet gösteren Bonus üye işyeri ağı taraf bankanın kredi kartı kullanıcılarının kullanımına açılmaktadır. Bu yolla taraf banka yeni bir yaygın üye işyeri ağı oluşturmaya gerek kalmaksızın Platform Bankaları'nın oluşturduğu mevcut üye işyeri ağına ihraç ettiği kartları kullandırma imkânına sahip olmaktadır. Taraf banka böylelikle yeni üye işyeri anlaşmaları yapmasa dahi mevcut üye işyeri ağından faydalanarak güçlü bir marka ile çok markalı kredi kartları piyasasındaki pazar payını koruyabilme imkânına kavuşmaktadır. Bunun yanı sıra genişleyen üye işyeri ağı sayesinde daha kolay yeni müşteri edinebilmekte ve kart kullanıcılarından elde ettiği ciroyu da artırabilmektedir.
- (120) Sözleşmeler, dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacıyla hizmet etmektedir. Taraf banka altyapı yatırımlarını artırmak yerine Bonus'un mevcut geniş ağından faydalanabilmekte; yeni POS terminali yatırım, bakım, onarım ve gerekli insan kaynağı maliyetine katlanmamakta ve mevcut ağa isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet göstermektedir. Bu anlamda taraf bankanın ölçek ekonomisinden faydalanması söz konusu olmaktadır. Bunun yanı sıra güçlü bir marka yaratmanın gerektirdiği reklam, müşteri memnuniyeti, ilişki yönetimi yatırımlarından tasarruf sağlamaktadır. Böylece taraf bankanın müşterileri açısından, bankacılık hizmetlerinin önemli bir bölümü olan kredi kartları pazarında hizmet alımında iyileşme sağlanması söz konusu olmaktadır.
- (121) Ayrı POS cihazı yerleştirilmesi bankalar açısından maliyeti artıran bir unsur olduğu gibi, bu maliyetin takas komisyonuna yansıtılması sonucunda ekonominin geneline de bir maliyet yüklenmektedir. Bankaların POS cihazı yerleştirmek için katlandıkları maliyetleri bankalar arası işlemlerde uygulanacak takas komisyonuna yansıttıkları bilinmektedir. İhraççı banka kabulcü bankadan takas komisyonu almakta; kabulcü banka bunu üye işyerine, üye işyeri de bunu fiyatlar yoluyla tüketiciye yansıtmaktadır. Söz konusu işbirliği bu anlamda taraf bankalara bir maliyet avantajı sunmakta ve bankaların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanımaktadır.
- (122) Dolayısıyla Bonus platformu ile çok markalı kredi kartı hizmetlerinde gelişme ve iyileşme sağlanmasının yanında üretim ve dağıtım maliyetlerinde düşüş yaşanması dikkate alındığında, alt lisanslama yasağının sözleşmenin sağlayacağı avantajların elde edilmesine engel teşkil etmediği değerlendirilmektedir.

I.5.4.2.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (123) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için aranan ikinci koşul ise (a) bendinde sayılan koşulun gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan faydadan tüketicilerin de yarar sağlamasıdır. Nitekim fiyat seviyesinde yaşanan düşüş, satış sonrası hizmetin etkinleşmesi, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne erişiminin kolaylaşması, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi haller tüketicinin elde edeceği yarar kapsamında değerlendirilebilmektedir.
- (124) Sözleşme vasıtasıyla kredi kartları pazarında taraf banka kredi kartı hamillerinin
- çok markalı kredi kartı hizmetinin sağladığı avantajlardan yararlanması
 - yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan Bonus'un sağladığı taksit ve puan uygulamasından faydalanmaları
 - ürün çeşitliliğinin artması ve ürüne daha kolay ulaşabilmesi gibi faydalarından bahsedilebilecektir.

- (125) Ayrıca taraf banka Sözleşme ile sağladığı yatırım, maliyet, fiyat, insan kaynağı avantajlarını daha iyi hizmet sunabilmek için diğer hizmetlere ayırabilmekte ve kart hamilleri bundan etkin hizmet almak ve bu hizmeti, düşen maliyetler sayesinde ucuza almak imkânına sahip olabilmektedir.
- (126) Kredi kartı pazarı çift taraflı pazar özelliğindedir ve bu pazarlarda bir arz edici tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki farklı talep söz konusudur. Bunlardan ilki kart kullanıcının talebi, ikincisi ise üye işyerinin talebidir. Kart kullanıcıları bakımından kredi kartı ne kadar çok üye işyerine sahipse karta olan talep o oranda artmaktadır. Aynı şekilde bir kredi kartı ne kadar çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa üye işyerlerinin o kredi kartına ait POS cihazını yerleştirme ihtimali artmaktadır.
- (127) Bununla birlikte, aynı anda birden fazla kredi kartı kabul edebilen ve üye işyerlerinin bankalara erişimini kolaylaştıran ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinme pazarından dışlanması durumunda üye işyerlerinin taksitli satış yapma olanaklarının kısıtlanması söz konusu olabilecektir. Her ne kadar kredi kartı hamillerinin sayısı artsa da, birçok işyerinde taksitli satış yapılamayacak olması veya kredi kartlarından yalnızca bir kısmına taksit yapılabilmesi tüketici refahını olumsuz yönde etkileyebilecektir. Bunun yanı sıra, üye işyerlerinin aynı anda birden fazla program kapsamındaki kartlara taksitli satış hizmet verebilmek için farklı bankalarla ayrı ayrı anlaşmalar yapmak durumunda kalması da işyerlerinin maliyetlerini artıracığından tüketici refahını olumsuz etkileyebilecektir.
- (128) Dolayısıyla alt lisanslama yasağının Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmesinin tüketicilere sağladığı önemli faydalar olmakla beraber, alt lisans verme yasağı nedeniyle ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinme pazarından dışlanması durumunda tüketici refahında yaşanacak azalma dikkate alındığında, ortaya çıkan net etkinin hangi yönde olacağı piyasanın mevcut halinde tespit edilememektedir. Bu nedenle, Bonus program paylaşımı sözleşmeleri, ödeme kuruluşlarına yönelik alt lisans verme yasağı içeren mevcut haliyle, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (b) bendinde yer alan koşulu karşılamamaktadır.

1.5.4.2.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (129) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için aranan üçüncü koşul ise sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlamanın muafiyete konu anlaşmanın ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına sebebiyet vermiyor olmasıdır. Bu anlamda, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkıp kalkmadığı değerlendirilirken dikkate alınması gereken en önemli husus, anlaşma taraflarının ilgili pazardaki gücü ve pazarın anlaşma öncesindeki yapısıdır. Bu çerçevede, bir teşebbüsün pazardaki gücünü değerlendirirken, pazarın özelliklerine bağlı olarak, ilgili teşebbüsün ve rakiplerinin pazar payı ve pazar payının istikrarı, rakiplerin sayısı, pazara giriş ve pazarda büyüme engellerinin olup olmadığı ve alıcıların gücü önem kazanmaktadır.

- (130) Aşağıdaki tabloda çok markalı kredi kartı programlarının adet ve ciro bazındaki pazar paylarına yer verilmektedir:

Tablo 4: Çoklu Kredi Kartı Program Pazar Payları

	Kredi Kartı Ciro Pazar Payı (2016, %)	Kredi Kartı İşlem Adedi Pazar Payı (2016, %)
BONUS	(.....)	(.....)
WORLD	(.....)	(.....)
MAXIMUM	(.....)	(.....)
AXESS	(.....)	(.....)
CARDFINANS	(.....)	(.....)
ADVANTAGE	(.....)	(.....)
PARAF	(.....)	(.....)
Plafrom dışı	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden Elde Edilen Bilgiler ve Raportörlerce Yapılan Hesaplamalar.

- (131) Yukarıdaki tablo incelendiğinde, Bonus platform bankalarının ilgili pazarlardaki toplam pazar paylarının (.....) altında olduğu ve buna ek olarak platform bankalarının Bonus markası dışında kredi kartlarının da bulunduğu dikkate alındığında, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı yönündeki geçmiş Kurul kararlarının dosya kapsamında da dikkate alınması gerektiği değerlendirilmektedir.
- (132) İlgili Kurul kararlarında, kredi kartı pazarındaki rekabetin bankaların birbirleri arasındaki rekabetinden çıkıp pazarda öne çıkan World, Bonus, Axess, Advantage, Maximum gibi kart sistemleri arasındaki rekabete dönüşmekte olduğu kabul edilmiştir. Ödeme kuruluşlarının faaliyet göstermesi ile birlikte ödeme kuruluşları aracılığıyla bankaların daha çok sayıda işyerine ulaşması ve tüketicilerin taksitli alışveriş seçeneklerinin artması ile kredi kartı piyasasının genişleyeceği beklenmektedir. Bununla birlikte Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinde yer alan alt lisans verme yasağı nedeniyle ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinme pazarından dışlanması durumunda ödeme kuruluşlarının 6493 sayılı Kanun ve BDDK tarafından yayımlanan mevzuat ile amaçlandığı şekilde piyasada etkin birer oyuncu olmasını engellemesi söz konusu olabilecektir. Pazardaki rekabetin tek göstergesinin mevcut pazar payları olmadığı, pazara giriş ve büyüme engellerinin de pazarın rekabetçi yapısının tespiti bakımından değerlendirilmesi gerektiği açık olup, bu nedenle Bonus program paylaşımı sözleşmelerinin, ödeme kuruluşlarına yönelik alt lisans verme yasağı içeren mevcut haliyle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi (c) bendinde yer alan koşulu karşılamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

1.5.4.2.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (133) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için aranan bu dördüncü ve son şarta aykırılık, ya izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde ortaya çıkabilecektir. Teşebbüsler, prensip olarak, anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler. Bu noktada, yapılan anlaşma çerçevesinde elde edilmesi planlanan fayda ile meydana gelen rekabet kısıtlamaları arasında bir denge kurulması gerektiği kabul edilmektedir.

- (134) GARANTİ, platform paylaşım sözleşmeleri ile teşebbüslerin üye işyeri ve kart kullanıcılarının sayısını arttırmak ve bu yolla rakipler ile daha etkin rekabet edebilmelerini amaçladığını ifade etmektedir. Sözleşmelerde yer alan uygulama esaslarının, hizmet standartlarının, iletişim ve marka standartlarına ilişkin hükümlerin GARANTİ'nin marka imajının korunması amacıyla düzenlenmiş olduğunu, alt lisanslama yasağının da bu amaçla kaleme alınmış hükümlerden biri olduğunu dile getirmektedir. GARANTİ ayrıca alt lisanslama yasağının sadece Bonus markasına ve Bonus kredi kartı programına yönelik olduğunu, bir platform ortağının kendisine ait üye işyeri ve uygulamasını ve kendisine ait markasını kullanmak suretiyle üye işyeri ilişkisi tesis etmesine engel olmadığını eklemektedir.
- (135) GARANTİ, 2002 yılından bu yana Program Paylaşımı Sözleşmeleri ile platform üyesi bankalara Bonus isminin ve Bonus kredi kartı programı ve bunun parçaları ve uygulamaları ile ilgili olarak münhasır olmayan, temlik edilemeyen, devredilemeyen ve alt lisans verilemeyen bir basit kullanım lisansı verildiğini ifade etmektedir. Alt lisans verilememesi, GARANTİ'nin platform üyesine verdiği hak ve yetkilerin platform üyesi tarafından diğer banka, kart çıkaran ya da üye işyeri anlaşması yapan kuruluşların yanı sıra diğer gerçek ve tüzel kişilere verilememesi anlamına gelmektedir.
- (136) GARANTİ'nin (.....) ve (.....) ile yaptığı sözleşmelere eklediği maddeler ile Ödeme Sistemleri Kanunu kapsamında ödeme kuruluşu şeklinde faaliyet gösteren firmaların yanı sıra birden fazla işyeri ile anlaşma yapmak suretiyle bu işyerlerine ait ürünlerin sergilenmesi ve satışı amacıyla pazaryeri şeklinde faaliyet gösteren işyerlerinin Bonus program ortaklarından platforma dâhil edilmesi GARANTİ'nin iznine tabi kılınmaktadır.
- (137) GARANTİ tarafından Kuruma gönderilen yazıda ayrıca, ödeme kuruluşlarına yönelik sözleşme düzenlemelerinin amacının Bonus markasının standartlarını ve Bonus Kredi Kartı Programı'nın bütünlüğünü korumak, bugüne kadar GARANTİ tarafından oluşturulan Bonus ile kredi kartı hamillerine tanınmış olan avantajların aynı düzeyde tutulması olduğunu belirtmektedir. GARANTİ, tüketicinin kredi kartı seçerken algısının Bonus markası üzerinde yoğunlaştığını, kendisine tanınmış bir avantajın GARANTİ, TEB, DENİZBANK vb. bankalar tarafından sağlanmış olarak değil kullandığı kredi kartının Bonus olması nedeniyle sağlandığını düşündüğünü iddia etmektedir.
- (138) GARANTİ, buna ek olarak, kendi adına tescilli Bonus markasının ve Bonus kredi kartı programının kullanım hakkını, inhisarilik içermeyecek, devredilmeyecek ve alt lisansa konu edilmeyecek şekilde platform üyesi bankalara vermesinin, hak sahibi olarak başkalarına kullandırmasını ifade eden bir lisans verme ilişkisi olduğunu, marka ve programı üçüncü şahısların kullanımını önleme çabasının da 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 24/3 ve 24/4. maddeleri²³ dikkate alındığında lisans hakkını korumak istemesinin doğal bir sonucu olduğunu iddia etmektedir.

²³6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu 24/3: Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

24/4: Lisans veren, lisans alan tarafından üretilecek malın veya sunulacak hizmetlerin kalitesini garanti altına alacak önlemleri alır. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde marka sahibi, tescilli markadan doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

- (139) Bir kısım hükümleri 2013, diğer bazı hükümleri ise 2015 yılında hayata geçirilen 6493 sayılı Kanun görece yeni olduğundan işletmelerin halen yeni düzenlemelere ve yeni iş planlarına adapte olmaya çalışmaları GARANTİ tarafından ödeme kuruluşlarının dezavantajı oldukları ifade edilmektedir. GARANTİ, lisans alan birçok kuruluşun ilk defa bu tür bir faaliyet içine girmekte olduğundan öngöremedikleri sorunlarla karşılaşabildiklerini belirtmektedir. Örneğin, bazı ödeme kuruluşları güçlü *fraud* ve *chargeback* süreçleri olmadığından bankalara kıyasla daha fazla risk taşımaktadırlar. Bankalara kıyasla düşük sermayeli oldukları için oluşabilecek bir *fraud* firmaları iflasa götürebileceği gibi ödeme kuruluşuna POS veren bankayı da etkileyebilecektir.
- (140) GARANTİ, ödeme kuruluşlarının bazılarının bankalar tarafından kendilerine tesis edilmiş olan POS terminallerini, POS tesisi konusunda ilgili banka ile üye işyeri sözleşmesi dahi imzalamamış olan işyerleri ile bankanın bilgisi ve kontrolü dışında anlaşma yaparak bu firmaların kullanımına açtığını iddia etmektedir. Örneğin platform ortağı bir banka ile sözleşme imzalayarak Web üyesi haline gelmiş bir ödeme kuruluşunun hizmet verdiği, banka ile doğrudan sözleşmesi bulunmayan bir işletmede yapılan alışveriş, banka tarafından ilgili ödeme kuruluşu nezdinde yapılmış bir işlem gibi algılanmaktadır. Bu durumda, banka ile sözleşmesi bulunmayan, üye işyeri ilişkisi kurulmamış bu işletme, Bonus program ortağı bir Web üyesiymiş gibi Bonus kredi kartı programının cazibesinden yararlanmaktadır. GARANTİ, bu durumda lisans sahibi olarak birçok işletmenin kendi bilgisi dışında Bonus kart kabulü yapabileceğini ve Web üyeleri tarafından verilen bonusları işletmelerinde kullanılabileceğini öne sürmektedir.
- (141) GARANTİ, Bonus kredi kartı program ortağı olan işyerlerinin Bonus üye işyeri ağına dahil edilmesi için ilgili platform bankasının aşağıdaki kriterler uyarınca bir değerlendirme yapması gerektiğini belirtmektedir. Bu kriterler şu şekildedir:
- (.....).
- (142) GARANTİ fiktif işlem gerçekleştiren işyerlerini tespit etme ve sisteme sokmamaya yönelik yapılarının olmadığını ileri sürdüğü ödeme kuruluşlarının yarattığı bu riske ek olarak, Platform Üyesi bankalar tarafından gerek ödeme kuruluşu gerekse pazaryeri firmalarının ağına bulunan firmaların hiçbiri açısından bu kriterlerin yerine getirilip getirilmediğini kontrol etme imkânı bulunmadığını iddia etmektedir.
- (143) Bir banka tarafından kendisine tahsis edilmiş olan fiziki POS cihazını ve/veya sanal POS'un kullanıcı adı ve şifresini, bayi alt bayi vb. bir ilişki kapsamında aralarındaki sözleşmeye istinaden alt işyerlerine kullandıran üye işyerleri, bu şekilde çalıştıkları alt işyerlerinin tanınması amacıyla gerekli bilgi ve belgeleri ilgili bankaya bildirmekle yükümlüdürler. Türkiye Bankalar Birliği'nin 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun "Birliklerin Görev ve Yetkileri" başlıklı 80. maddesi ile "Organlar ve Statü" başlıklı 81. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde Birlik Statüsünün 4. maddesinin bir ve ikinci fıkralarının (s) bendi kapsamında aldığı "POS Cihazları, Banka Kartları veya Kredi Kartlarının Amaç Dışı Kullanım Hallerinin Belirlenmesi Hakkında Mesleki Tanzim Kararı" ile bankalar POS cihazları, banka kartları veya kredi kartlarının amaç dışı kullanılması suretiyle yapılan muvazaalı işlemleri önleme ve bu üye işyerlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu sayede bankalar, mesleki tanzim kararı ile belirledikleri yaptırımları bu alt üye işyerleri hakkında uygulamak zorundadırlar. GARANTİ, ödeme kuruluşlarının ödeme hizmeti verdiği kuruluşu bankaya veya merkezi bir yapıya bildirmemeleri nedeni ile işlemi yapan alt işyerlerine yönelik ayırıştırmanın yapılmadığını belirtmektedir.

- (144) GARANTİ, platform ortakları ile imzalanan sözleşmelerde yer alan Bonus markası ve Bonus kredi kartının kullanımına yönelik düzenlemelerde, 20.06.2013 tarihli Ödeme Hizmetleri Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra esaslı bir değişiklik yapılmadığını, (.....) ile yapılan sözleşmelerin bu tarihten sonra imzalanması nedeniyle ödeme kuruluşlarına özgü yer alan hükümlerin konuya açıklık getirmek amacıyla yazıldığını, bununla birlikte Kurum tarafından daha önce verilmiş olan muafiyetlerin şartlarını etkileyen nitelikte değişiklik yaratmadığını savunmaktadır. Sözleşmelerde yer alan değişikliğin, markayı korumaya yönelik ve lisans anlaşmasının ruhuna uygun olan devredilmezlik kuralının ödeme kuruluşlarını da kapsayacak şekilde düzenlenmesi olduğunu savunmaktadır.
- (145) Yukarıdaki GARANTİ tarafından sunulan açıklamalar çerçevesinde GARANTİ'nin Bonus platform ortağı bankalarla imzaladığı Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinde bulunan alt lisans verme yasağının gerekçesinin, özetle, GARANTİ'nin
- Bonus markasının imajını korumak, marka sahibi olarak marka anlaşmalarını birinci elden yönetmek,
 - Dolandırıcılık, suiistimal vb markaya zarar verebilecek olayların önüne geçmek ve
 - Bonus programının kalite standartlarını korumak ve sistemin devamlılığını sağlamak
- olarak belirttiği ifade edilebilecektir.
- (146) 6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme hizmetleri alanında faaliyette bulunacak ödeme kuruluşlarını minimum sermaye tutarı, ortakların belirli suçlardan hüküm giymemiş olması, iç kontrol, risk yönetim birimleri oluşturması, sistem güvenliği ve bilgi güvenliğini sağlayacak teknik tedbirleri alması gibi koşulları yerine getirmek suretiyle BDDK tarafından verilen izinle faaliyet göstermeye başlamaktadır. Ödeme kuruluşları, lisans almasının ardından hem BDDK, hem de bağımsız denetim kuruluşlarının denetimi altında kalmaya devam etmektedir.
- (147) Yasal düzenlemelerin yanı sıra VISA ve MASTERCARD tarafından belirlenen standartlar çerçevesinde *chargeback* riskinin ödeme kuruluşları üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Ödeme kuruluşları ile bankalar arasında imzalanan üye işyeri sözleşmeleri incelendiğinde *chargeback* riskinin ödeme kuruluşu üzerinde olacağı sözleşme ile de belirlenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Öneri kapsamında GARANTİ tarafından da konu edilen "(.....)" örneğinde olduğu gibi uygulamada *chargeback* taleplerinin ödeme kuruluşları tarafından karşılanmakta olduğu görülmüş, söz konusu riskin banka üzerinde kaldığı herhangi bir uygulama tespit edilememiştir.
- (148) Buna ek olarak birçok ödeme kuruluşunun sahtekarlık önleyici yazılımlara sahip olduğu bilinmektedir. Bu durumun GARANTİ tarafından hazırlanan 15.06.2015 tarihinde (.....) yetkilileri arasında yapılan "(.....)" konulu e-posta yazışmasının eki olan (.....) adlı dosyada ödeme kuruluşları ve bu kuruluşların piyasadaki konumlarına ilişkin değerlendirmeler arasında da yer almaktadır.
- (149) Öneri kapsamında bilgisine başvuru Bonus platformu bankalarından alınan yanıtlar incelendiğinde, bir kısmının piyasada yeni faaliyet göstermeye başlamış olmaları nedeniyle, ödeme kuruluşları hakkında detaylı bilgi sahibi olmadığı, bir kısmının ödeme kuruluşları hakkında çekinceleri olduğu anlaşılmakta, diğerlerinin ise ödeme kuruluşlarının kartlı işlem piyasasını genişletme bakımından olumlu etkisi olacağı ve ödeme kuruluşlarının riskli kategoride değerlendirilmemesi gerektiğine ilişkin görüşler sundukları görülmektedir.

17-28/462-201

(150) Diğer kart programlarında yer alan bankaların gönderdiği yanıtlar da incelendiğinde, (.....) hariç bütün kredi kartı programlarında yer alan bankaların çoğunluğunun ödeme kuruluşları ile çalıştığı anlaşılmaktadır. Kuruma gönderilen yanıtlarda BDDK, VISA ve Mastercard gibi kurumların düzenlemeleri kapsamında faaliyet gösteren ödeme kuruluşlarına yönelik risk algılarının olumlu olduğu, sundukları çeşitli hizmetler sayesinde tüketici refahını arttırdıkları ve kart kullanım piyasasını genişlettikleri yönünde değerlendirmeler yapılmaktadır.

(151)

(.....TİCARİ SIR.....)

(152) Son olarak BDDK yetkilileri ile yapılan telefon görüşmesinde, gerek piyasanın yapısı gerekse de Avrupa Birliği'ne uyum süreci nedeniyle 6493 sayılı Kanun'un bir gerekliliği karşılamak için yürürlüğe girdiği, ödeme kuruluşlarının faaliyete başlaması için aranan sermaye yeterliliği ve diğer koşulların yanı sıra BDDK'nın denetimi ve gözetimi altında olmalarının ödeme kuruluşları hakkındaki risk değerlendirmelerini geçersiz kıldığı belirtilmiştir. BDDK tarafından ayrıca ödeme kuruluşlarının hedeflediği küçük hacimli ve kredi kartı sistemine erişimi kısıtlı olan üye işyerlerinin bankaların hedeflediği üye işyerlerinden yapısal farklılıklar arz ettiği ve üye işyerlerinin taksitli ödeme hizmeti sunamaması durumunda işlerinin önemli oranda azalacağı ifade edilmiştir.

(153) Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde, Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinde yer alan alt lisanslama yasağının Bonus marka imajının korunması bakımından gerekli olduğu makul kabul edilebilmekle beraber, 6493 sayılı Kanun ile öngörülen piyasa yapısında yer alan ödeme kuruluşlarının özellikle üye işyerleri tarafından gerçekleştirilen taksitli satışlara aracılık etmek suretiyle üye işyeri edinme pazarında faaliyette bulunabilmek için Bonus kredi kartı platformunda yer alan bankalar ile anlaşmasını engelleyecek nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

(154) Sonuç olarak, GARANTİ ile platform ortağı bankalar arasındaki sözleşmelerde yer alan alt lisanslamayı yasaklayan hükümlerin ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinimi pazarından dışlayacak nitelikte olması nedeniyle, Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) benlerindeki amaçların elde edilmesi için rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmaması koşulunu karşılamadığı değerlendirilmektedir.

I.5.5. Genel Değerlendirme

(155) GARANTİ'nin Bonus kredi kartı program ortaklığı çerçevesinde gerçekleştirdiği uygulamaların ödeme kuruluşlarının aleyhine rekabeti kısıtladığı iddiası üzerine yürütülen dosya kapsamında yukarıda yer verilen sektöre ilişkin bilgiler, yerinde inceleme bulguları ve teşebbüslerden elde edilen bilgiler ışığında;

- 6493 sayılı Kanun ve 27.06.2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında anonim şirket olarak kurulması, sermayesinde yüzde on ve üzerinde paya sahip olanların ve kontrol sahiplerinin 5411 sayılı Kanun uyarınca banka kurucuları için aranan nitelikleri haiz olması, ödenmiş sermayesinin 6102 sayılı Kanun kapsamındaki kıymetli evrak, yabancı banka çekleri, seyahat çekleri ve kâğıt posta havalelerinden herhangi biriyle gerçekleşen ödeme işlemlerini gerçekleştiren ödeme kuruluşları için en az bir milyon Türk Lirası, diğer ödeme kuruluşları için ise en az iki milyon Türk Lirası olması gibi şartları taşıması halinde teşebbüslerin ödeme kuruluşu olarak faaliyet gösterebilecekleri,
- Bu kapsamda BDDK tarafından PAYTREK, PAPARA, MOKA, PAYU ve Paytr, İYZİCO'nun içinde bulunduğu birçok teşebbüse ödeme kuruluşu olarak faaliyette bulunma izni verildiği,
- Üye işyerlerine hizmet veren temel aktörlerin ödeme hizmet sağlayıcılarından oluştuğu ve üye işyeri edinme pazarında bankalara benzer bir şekilde ödeme kuruluşlarının da sanal ve fiziki POS sunma konusunda benzer faaliyet gösterdikleri ve rakip oldukları,
- GARANTİ'nin 2012 yılından beri ödeme kuruluşları ile çeşitli seviyelerde fakat sınırlı işbirliklerinin olduğu ve özellikle 6493 sayılı Kanun sonrası ödeme kuruluşlarının işleyişinin belli kural ve denetimlere bağlanması ile alt birim yöneticilerinin bu kuruluşları stratejik bir tehdit ve fırsat olarak dikkate aldığı,
- Bununla birlikte GARANTİ'nin anılan kuruluşları üye işyeri edinme pazarında rakip olarak görmesi ve bu kuruluşların getirdiği iş modelinin yaygınlaşmasından duyduğu endişeler nedeniyle bu kuruluşlar ile işbirliklerinin geliştirilmesine olumsuz yaklaştığı,
- Peşin alışverişler için ödeme kuruluşlarının bankalar tarafından sunulan POS'lara erişiminde bir sorun olmamakla birlikte taksitli satışlar bakımından Bonus özellikli POS'lara erişimin gerekli olduğu,
- Bonus özellikli POS'lara erişimin GARANTİ tarafından reddedilmesinin yanı sıra platform bankaları tarafından sağlanmasının da GARANTİ ile platform ortağı bankalar arasında imzalanan Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinde yer alan alt lisans vermeyi yasaklayan hükümler ile engellendiği,
- GARANTİ'nin ilgili pazarlarda hâkim durumda olma ihtimalinin bulunmadığı, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi'nin ihlalinin söz konusu olmadığı,

- Kanun'un 4. maddesi kapsamında yapılan değerlendirmede;
 - i. GARANTİ'nin muafiyet başvurularına konu Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinin, platform ortağı banka tarafından Bonus kredi kartı hamillerine yönelik yapılacak kampanyalara, reklam ve tanıtım faaliyetlerine taraf bankanın vereceği Bonus oranlarına, ayrıca kart uygulamalarının, müşterilere verilecek bonusların ve sağlanacak avantajların sahip olacağı özelliklerin tespit edilmesi ve dosya konusu olan alt lisanslama yasağı gibi rekabeti kısıtlayıcı hükümler barındırması nedeniyle menfi tespit alamayacağı,
 - ii. GARANTİ ile taraf bankaların rakip teşebbüsler olması nedeniyle, ilgili sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığı,
- Kanun'un 5. maddesi kapsamında yapılan değerlendirmede;
 - i. Bonus platformu ile çok markalı kredi kartı hizmetlerinde gelişme ve iyileşme sağlanmasının yanında üretim ve dağıtım maliyetlerinde düşüş yaşanması dikkate alındığında, alt lisanslama yasağının sözleşmenin sağlayacağı avantajların elde edilmesine engel teşkil etmediği, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi (a) bendinde yer alan koşulun sağlanmış olduğu,
 - ii. Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmesinin tüketicilere sağladığı önemli faydalar olmakla beraber, alt lisans verme yasağı nedeniyle ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinme pazarından dışlanması durumunda tüketici refahında yaşanacak azalma dikkate alındığında, ortaya çıkan net etkinin hangi yönde olacağının piyasanın mevcut halinde tespit edilemediği, bu nedenle Bonus program paylaşımı sözleşmelerinin, ödeme kuruluşlarına yönelik alt lisans verme yasağı içeren mevcut haliyle, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (b) bendinde yer alan koşulu karşılamadığı,
 - iii. Bonus platform bankalarının ilgili pazarlardaki toplam pazar paylarının %30'un altında olmakla birlikte, pazara giriş ve büyüme engellerinin de pazarın rekabetçi yapısının tespiti bakımından değerlendirilmesi gerektiği, ödeme kuruluşlarının faaliyet göstermesi ile birlikte ödeme kuruluşları aracılığıyla bankaların daha çok sayıda işyerine ulaşması ve tüketicilerin taksitli alışveriş seçeneklerinin artması ile kredi kartı piyasasının genişleyeceğinin beklendiği, bu nedenle Bonus program paylaşımı sözleşmelerinin ödeme kuruluşlarına yönelik alt lisans verme yasağı içeren mevcut haliyle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) bendinde yer alan koşulu karşılamadığı,
 - iv. GARANTİ ile platform ortağı bankalar arasındaki sözleşmelerde yer alan alt lisanslamayı yasaklayan hükümlerin ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinimi pazarından dışlayacak nitelikte olması nedeniyle, Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) bendlerindeki amaçların elde edilmesi için rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmaması koşulunu karşılamadığı

anlaşılmaktadır.

- (156) 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesinin (a) bendinde, muafiyet kararının alınmasına esas teşkil eden herhangi bir olayda değişiklik olması durumunda muafiyet kararlarının geri alınabileceği ifade edilmekte ve aynı maddede ayrıca "*geri alma kararı (a) bendinde değişikliğin olduğu tarihten, diğer hallerde ise muafiyet veya menfi tespit kararının verildiği tarihten itibaren geçerlidir.*" hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm uyarınca yukarıda ayrıntılı olarak aktarıldığı şekilde muafiyet kararlarının alınmasına esas teşkil eden piyasa koşullarında bir değişiklik olması nedeniyle, Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmelerine 30.04.2014 tarih ve 14-16/296-127 sayılı, 19.02.2014 tarih ve 14-07/149-64 sayılı, 07.08.2014 tarih ve 14-26/524-232 sayılı, 08.01.2015 tarih ve 15-02/9-7 sayılı, 28.12.2016 tarih ve 16-45/723-326 sayılı Kurul kararları ile tanınmış bireysel muafiyetlerin geri alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (157) Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinde yer alan ve ödeme kuruluşlarının Bonus platform üyesi bankalarla anlaşmak suretiyle Bonus platformuna erişimlerini yasaklayan hükümlerin sözleşmelerden kaldırılması ile platform üyesi bankaların üye işyeri edinimi faaliyetinde ödeme kuruluşları ile anlaşma yapıp yapmama konusunda bireysel karar alma serbestinin sağlanması öngörülmektedir. Bu noktada, platforma kabul edilecek üye işyerlerine yönelik şartlara ilişkin olarak bir kural değişikliği öngörülmediği belirtilmelidir.
- (158) Öte yandan, yürürlükte olan Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'nde yer alan ve 6493 sayılı Kanun'un 14. maddesi kapsamında faaliyet gösteren ödeme kuruluşlarının Bonus platform üyesi bankalarla anlaşmak suretiyle Bonus platformuna erişimlerini yasaklayan hükümlerin sözleşmelerden kaldırılması koşuluyla anılan sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınabileceği, tadil edilmiş yeni sözleşmelerin gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 2 ay içinde Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

(159) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
- Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'nde bulunan ve 6493 sayılı Kanun'un 14. maddesi kapsamında faaliyet gösteren ödeme kuruluşlarının Bonus platform üyesi bankalarla anlaşmak suretiyle Bonus platformuna erişimlerini yasaklayan hükümler nedeniyle, anılan sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna ve Kanun'un 5. maddesinin (b), (c) ve (d) bendinde yer alan koşulları karşılamadığına,
- Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca ilgili Rekabet Kurulu kararları ile Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'ne 30.04.2014 tarih ve 14-16/296-127 sayılı, 19.02.2014 tarih ve 14-07/149-64 sayılı, 07.08.2014 tarih ve 14-26/524-232 sayılı, 08.01.2015 tarih ve 15-02/9-7 sayılı, 28.12.2016 tarih ve 16-45/723-326 sayılı Kurul kararları ile tanınmış bireysel muafiyetlerin geri alınmasına,
- Bununla birlikte yürürlükte olan Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'nde yer alan ve 6493 sayılı Kanun'un 14. maddesi kapsamında faaliyet gösteren ödeme kuruluşlarının Bonus platform üyesi bankalarla anlaşmak suretiyle Bonus platformuna erişimlerini yasaklayan hükümlerin sözleşmelerden kaldırılması koşuluyla anılan sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmasına,
- Tadil edilmiş yeni sözleşmelerin gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 2 ay içinde Rekabet Kurumuna tevsikine, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde hakkında işlem başlatılacağı yönünde Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında görüş gönderilmesini teminen Başkanlığın görevlendirilmesine,

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.